

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ»

Η στρατηγική των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής στον Ινδο- Ειρηνικό στην
μεταψυχροπολεμική εποχή

The strategy of the United States of America in the Indo-Pacific in the post-Cold War
era

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Φανούριος Μαραλέτος

Αθήνα 2023

Τριμελής Επιτροπή:

Λάβδας Κωνσταντίνος Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπων)

Παπασωτηρίου Χαράλαμπος Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Τσιμώνης Κωνσταντίνος Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Copyright © Φανούριος Μαραλέτος, 2023

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	8
Κεφάλαιο πρώτο: Η Στρατηγική σημασία του Ινδο-Ειρηνικού	10
1.1 Το ενδιαφέρον των ΗΠΑ για την Περιοχή	11
1.2 Η προσέγγιση με την Ινδία.....	13
1.3 Εμπορική Σημασία της περιοχής του Ινδοειρηνικού	14
1.4 Ο Ινδο-Ειρηνικός ως “μονοπάτι” ενέργειας.....	21
Κεφάλαιο Δεύτερο: Πως εξελίχθηκε η στρατηγική των ΗΠΑ στην πάροδο των χρόνων μέχρι και σήμερα	27
2.1 Η διαμάχη Ινδίας και Πακιστάν, ως προοίμιο της εντατικότερης ανάμειξης των ΗΠΑ στην περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού	27
2.2 Η στήριξη των ΗΠΑ ως αντίβαρο στη Σοβιετική επιρροή.....	29
Κεφάλαιο Τρίτο: Παράγοντες οι οποίοι που διαμορφώνουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εξελίσσεται η στρατηγική των ΗΠΑ στον Ινδο-Ειρηνικό	32
3.1 Ο παράγοντας της Ινδίας.....	32
3.2 Αύξηση της κινεζικής επιρροής	35
Κεφάλαιο Τέταρτο: Εξελίξεις σε διεθνείς σχέσεις και συμμαχίες των ΗΠΑ στην περιοχή.....	40
4.1 Rare Earth Elements (REE).....	40
4.2 Η Συμφωνία AUKUS.....	47
4.3 Ο τετραμερής διάλογος για την ασφάλεια (QUAD)	48
5 Συμπεράσματα	53
6 Βιβλιογραφία	57

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει την αμερικανική στρατηγική για τον Ινδο-Ειρηνικό εστιάζοντας στην περίοδο μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου μέχρι και σήμερα. Συγκεκριμένα εξετάζεται το γιατί η περιοχή αποτελεί ενδιαφέρον στρατηγικής σημασίας για τις ΗΠΑ, πως η ανάμιξη στην διένεξη Ινδίας – Πακιστάν αποτελεί προοίμιο της εντατικότερης ανάμιξης των ΗΠΑ στην περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού, ποιοι είναι οι παράγοντες που διαμορφώνουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εξελίσσεται και διαμορφώνεται η στρατηγική των ΗΠΑ και τέλος οι εξελίξεις σε διεθνείς σχέσεις και συμμαχίες των ΗΠΑ στην περιοχή. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αποτελούν σημαντική δύναμη στην περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού (σε οικονομικό, πολιτικό και στρατιωτικό επίπεδο), που εκτείνεται από τις ακτές του Ειρηνικού μέχρι τον Ινδικό Ωκεανό. Αυτή η τεράστια έκταση αποτελεί την κατοικία πάνω από το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού, φιλοξενεί σχεδόν τα δύο τρίτα της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας και φιλοξενεί επτά από τις μεγαλύτερες στρατιωτικές δυνάμεις παγκοσμίως. Συγκεκριμένα, η περιοχή στεγάζει περισσότερο στρατιωτικό προσωπικό των ΗΠΑ από οποιαδήποτε άλλη τοποθεσία εκτός των συνόρων της. Διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διατήρηση πολλών εκατομμυρίων αμερικανικών θέσεων εργασίας και συνεισφέρει σχεδόν 900 δισεκατομμύρια δολάρια σε άμεσες ξένες επενδύσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες. Καθώς η περιοχή προωθεί περίπου τα δύο τρίτα της παγκόσμιας οικονομικής επέκτασης τα επόμενα χρόνια, η επιρροή της στην παγκόσμια σκηνή αναπόφευκτα θα αυξηθεί, ενισχύοντας τη σημασία της για τις Ηνωμένες Πολιτείες. Το ενδιαφέρον των ΗΠΑ για τον Ινδο-Ειρηνικό ιστορικά είναι μεγάλο. Ήδη από τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και την έναρξη της Ψυχροπολεμικής εποχής οι ΗΠΑ έδειξαν ενδιαφέρον στην περιοχή, η οποία είχε για αυτούς στρατηγική σημασία. Το πεδίο στο οποίο εισήλθε η Αμερική σε αυτό τον χώρο ήταν αρχικά η αντιπαράθεση Ινδίας- Πακιστάν για την περιοχή του Κασμίρ η εξέλιξη της οποίας υποδηλώνει την ανάπτυξη της στρατηγικής της. Κλειδί για την εξέλιξη της στρατηγικής αυτής είναι επίσης ο παράγοντας της Ινδίας, η οποία αναπτύσσεται οικονομικά αλλά και πληθυσμιακά, αλλά και η απειλητική ανάπτυξη της Κίνας. Παράλληλα η ιδέα του Ελεύθερου και Ανοικτού Ινδο-Ειρηνικού προδίδει το αμερικανικό ενδιαφέρον για την περιοχή αλλά και υποδηλώνει την εξέλιξη της στρατηγικής της, η οποία επηρεάζεται πλέον και από ζητήματα όπως η ελεύθερη

διακίνηση αγαθών και ενέργειας μέσω των θαλάσσιων διαδρομών. Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια μία σημαντική εξέλιξη γύρω από την περιοχή είναι και η εξασφάλιση σπάνιων γαιών και ορυκτών που σχετίζονται με την σύγχρονη τεχνολογία όπως η παραγωγή ημιαγωγών, τομέα στον οποίο κυριαρχεί ο μεγαλύτερος ανταγωνιστής των ΗΠΑ, η Κίνα. Απόρροια όλων αυτών είναι η προσπάθεια των ΗΠΑ να εδραιώσουν διμερείς σχέσεις με κράτη του Ινδο-Ειρηνικού αλλά και ευρύτερες συμμαχίες όπως οι QUAD και AUKUS. Η περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού αναμφίβολα αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στις διεθνείς σχέσεις στο μέλλον και ενδέχεται να γίνει το επίκεντρο σημαντικών εξελίξεων και πιθανών κρίσεων.

Λέξεις-κλειδιά: ΗΠΑ, Ινδο-Ειρηνικός, Στρατηγική, Κίνα

The strategy of the United States of America in the Indo-Pacific in the post-Cold War era

Abstract

The purpose of this paper is to examine the American strategy for the Indo-Pacific focusing on the period after the end of the cold war until today. Specifically, it examines why the region is of strategic interest to the US, how involvement in the India-Pakistan conflict is a prelude to more intensive US involvement in the Indo-Pacific region, what are the factors shaping the conditions under which it develops and the US strategy is being shaped and finally the developments in international relations and US alliances in the region. The United States is a major power in the Indo-Pacific region (economically, politically, and militarily), stretching from the Pacific coast to the Indian Ocean. This vast area is home to more than half the world's population, hosts nearly two-thirds of the world's economic activity, and hosts seven of the world's largest militaries. Notably, the region houses more US military personnel than any other location outside its borders. It plays a central role in sustaining many millions of American jobs and contributes nearly \$900 billion in foreign direct investment to the United States. As the region drives roughly two-thirds of global economic expansion in the coming years, its influence on the world stage will inevitably grow, increasing its importance to the United States. US interest in the Indo-Pacific historically is great. Since the end of the Second World War and the beginning of the Cold War era, the USA has shown interest in the region, which was of strategic importance for them. The field in which America entered this space was initially the India-Pakistan confrontation over the Kashmir region, the evolution of which indicates the development of its strategy. Key to the development of this strategy is also the factor of India, which is developing economically as well as populationally, but also the threatening development of China. At the same time, the idea of a Free and Open Indo-Pacific betrays American interest in the region but also indicates the evolution of its strategy, which is now also influenced by issues such as the free movement of goods and energy through sea routes. In addition, in recent years an important development around the region is the securing of rare earths and

minerals related to modern technology such as semiconductor production, a sector dominated by the USA's biggest competitor, China. The result of all this is the effort of the US to consolidate bilateral relations with Indo-Pacific states as well as wider alliances such as QUAD and AUKUS. The Indo-Pacific region is undoubtedly expected to play an important role in international relations in the future and may become the focus of major developments and potential crises.

Keywords: USA, Indo-Pacific, Strategy, China

Εισαγωγή

Η περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού έχει αναδειχθεί ως κομβικό σημείο της παγκόσμιας γεωπολιτικής δυναμικής, με τις Ηνωμένες Πολιτείες να διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη διαμόρφωση του στρατηγικού τοπίου. Καθώς ο πλανήτης γίνεται μάρτυρας μιας αλλαγής στη δυναμική της εξουσίας και στην οικονομική επιρροή, καθίσταται όλο και πιο σημαντικό να κατανοήσουμε την στρατηγική των Ηνωμένων Πολιτειών στον Ινδο-Ειρηνικό.

Ο Ινδο-Ειρηνικός φιλοξενεί μερικές από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες στον κόσμο. Με χώρες όπως η Κίνα, η Ινδία, η Ιαπωνία και η Αυστραλία να συμβάλλουν ουσιαστικά στην παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη, η περιοχή έχει γίνει βασικός παράγοντας στη διεθνή οικονομική αρένα. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, ως η μεγαλύτερη οικονομική δύναμη παγκοσμίως, έχουν κεκτημένο συμφέρον για την προώθηση της σταθερότητας, του εμπορίου και των επενδύσεων, καθιστώντας τη στρατηγική τους κρίσιμο παράγοντα για τη διαμόρφωση του μέλλοντος της περιοχής.

Ο Ινδο-Ειρηνικός δεν είναι μόνο μια περιοχή οικονομικού ενδιαφέροντος, αλλά και μια περιοχή που χαρακτηρίζεται από γεωπολιτικές πολυπλοκότητες και προκλήσεις ασφάλειας. Οι αυξανόμενες εδαφικές διαφορές, οι στρατιωτικές συσσωρεύσεις και οι ιστορικές εντάσεις έχουν δημιουργήσει ένα περιβάλλον όπου η ασφάλεια και η σταθερότητα είναι πρωταρχικής σημασίας. Η στρατηγική των ΗΠΑ στον Ινδο-Ειρηνικό περιλαμβάνει τη διασφάλιση της ελεύθερης ροής του θαλάσσιου εμπορίου, την αντιμετώπιση πιθανών απειλών για την ασφάλεια και τη διατήρηση μιας ισορροπίας δυνάμεων.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες ενισχύουν ενεργά τις συμμαχίες και τις συνεργασίες τους στον Ινδο-Ειρηνικό για να προωθήσουν τη συλλογική ασφάλεια και να αποτρέψουν πιθανούς επιτιθέμενους. Ως μέρος της στρατηγικής τους, οι ΗΠΑ έχουν συμμετάσχει σε στρατιωτικές ασκήσεις, διαλόγους για την ασφάλεια και συμφωνίες αμυντικής συνεργασίας με βασικούς συμμάχους. Η κατανόηση αυτής της στρατηγικής είναι ζωτικής σημασίας για τα έθνη της περιοχής, καθώς επηρεάζει θέματα ασφάλειας και διαμορφώνει τη δυναμική των περιφερειακών συμμαχιών.

Η στρατηγική των ΗΠΑ στον Ινδο-Ειρηνικό εκτείνεται πέρα από τα οικονομικά συμφέροντα και τα συμφέροντα ασφάλειας και περιλαμβάνει την

προώθηση των δημοκρατικών αξιών, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου. Με έμφαση σε έναν ελεύθερο και ανοιχτό Ινδο-Ειρηνικό, οι Ηνωμένες Πολιτείες επιδιώκουν να προωθήσουν το όραμά τους για μια περιοχή όπου γίνονται σεβαστές οι ατομικές ελευθερίες και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η ενασχόληση με αυτήν την πτυχή της στρατηγικής των ΗΠΑ είναι ζωτικής σημασίας για τα έθνη που μοιράζονται τη δέσμευση για τις δημοκρατικές αρχές και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Επίσης οι Ηνωμένες Πολιτείες, ως βασικός παράγοντας στους διεθνείς θεσμούς, επιδιώκουν να προωθήσουν μια τάξη βασισμένη σε κανόνες στην περιοχή.

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται το ζήτημα της στρατηγικής των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής στον Ινδο-Ειρηνικό στην μεταψυχροπολεμική εποχή. Προκειμένου να γίνει πληρέστερη παρουσίαση του ζητήματος, χωρίστηκε η εργασία σε τέσσερα κύρια κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται η στρατηγική σημασία του Ινδο-ειρηνικού. Στο δεύτερο κεφάλαιο η διαχρονική εξέλιξη της στρατηγικής των ΗΠΑ στη περιοχή του Ινδο-ειρηνικού. Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύουμε τους παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν τη στρατηγική των ΗΠΑ στην περιοχή και τέλος στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται η εξέλιξη και θεσμοθέτηση των διεθνών συμμαχιών τις οποίες έχουν συνάψει οι ΗΠΑ με άλλες χώρες και αφορούν την περιοχή.

Πιο συγκεκριμένα στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται το διαχρονικό αμερικανικό ενδιαφέρον για την περιοχή του Ινδο-ειρηνικού, καθώς και πως αυτό επηρεάζεται από τις κατά καιρούς πολιτικές αλλαγές στην Αμερική. Κατόπιν επισημαίνεται ο ρόλος της περιοχής για την μεταφορά ενέργειας και το πώς αυτή επηρεάζεται από την ανάπτυξη του πληθυσμού. Ακόμη παρουσιάζεται η περιοχή ως μείζονος σημασίας για τη μεταφορά αργού πετρελαίου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο επιχειρείται μία ιστορική αναδρομή στην εξέλιξη της στρατηγικής των ΗΠΑ στην περιοχή, με αφορμή την διένεξη Ινδίας-Πακιστάν για την περιοχή του Κασμίρ. Συγκεκριμένα πώς εξαιτίας αυτής της σύγκρουσης η Αμερική υποστήριξε την ανεξαρτησία της Ινδίας και το τέλος της αποικιοκρατίας στην περιοχή.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύονται παράγοντες οι οποίοι που διαμορφώνουν την πολιτική των ΗΠΑ. Ο κομβικός ρόλος της Ινδίας και η αύξηση της Κινεζικής επιρροής, στην διαμόρφωση της στρατηγικής των ΗΠΑ στην περιοχή.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο αναπτύσσονται οι εξελίξεις οι οποίες συμβαίνουν στην περιοχή του Ινδο-ειρηνικού και οι συμμαχίες που συνάπτονται. Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται, η σημασία των σπανίων γαιών που υπάρχουν στις χώρες του Ινδο-ειρηνικού καθώς και οι συμμαχίες QUAD και AUKUS που σύναψαν οι ΗΠΑ.

Στο τέλος της εργασίας παρατίθενται τα συμπεράσματα τα οποία προκύπτουν από την μελέτη και έρευνα καθώς και αναλυτική βιβλιογραφία.

Κεφάλαιο πρώτο: Η Στρατηγική σημασία του Ινδο-Ειρηνικού

Ο προσδιορισμός της περιοχής του Ινδο-Ειρηνικού αναφέρεται σε έναν όρο που αρχικά δημιουργήθηκε για γεωπολιτικούς σκοπούς. Αυτός ο όρος δημιουργεί μια αφηρημένη εικόνα των θαλασσίων ορίων, στηρίζοντας τη σύνδεση των δύο ωκεανών. Ωστόσο, πηγαίνει πέρα από απλά γεωγραφικά όρια, λαμβάνοντας υπόψη τις φιλοδοξίες και τους στρατηγικούς σχεδιασμούς των κρατών που τη συμπεριλαμβάνουν.

Ο όρος αυτός έχει εμφανιστεί και επικρατήσει την τελευταία δεκαετία, αντικαθιστώντας τον προσδιορισμό "Άπω Ανατολή". Κάθε χώρα δίνει τον δικό της νόημα σε αυτόν τον όρο με μικρές διαφοροποιήσεις. Ο προσδιορισμός αυτός έχει ενσωματωθεί στον δημόσιο διάλογο από πολιτικούς ηγέτες των μεγάλων δημοκρατιών της περιοχής, όπως ο πρώην Ιάπωνας Πρωθυπουργός Shinzo Abe, και έχει επίσης αναδειχθεί στην αμερικανική ρητορική.

Το 2017, η Εθνική Στρατηγική Ασφαλείας των Ηνωμένων Πολιτειών καθόρισε αυτήν την περιοχή ως "η περιοχή που εκτείνεται από τη δυτική όχθη της Ινδίας έως τις δυτικές όχθες των Ηνωμένων Πολιτειών," δηλώνοντας τη σημασία της και τονίζοντας την προτεραιότητά της στη στρατηγική των Ηνωμένων Πολιτειών, λόγω της αυξανόμενης γεωστρατηγικής σημασίας της και των επιπτώσεών της στο μέλλον της χώρας^{1,2}.

¹ Παπασωτηρίου, Χ. (2018). Η Αμερικανική Πολιτική. Από τον Φράνκλιν Ρούζβελτ στον Ντόναλντ Τράμπ. Αθήνα: Ποιότητα.

² Koukakis, G. (2022). Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ: Ιστορικό, Πρόσφατες Εξελίξεις και Μελλοντικοί Προβληματισμοί Σχετικά με το Διεθνές Περιβάλλον Ασφάλειας. HAPSc Policy Briefs Series, 3(2), 122-132.

1.1 Το ενδιαφέρον των ΗΠΑ για την Περιοχή

Οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν από καιρό αναγνωρίσει τη σημασία των συμφερόντων τους στην περιοχή και έχουν λάβει μέτρα για την προστασία τους. Αυτή η συνειδητοποίηση χρονολογείται από νωρίς, όταν οι ΗΠΑ κατάλαβαν τη σημασία της δημιουργίας αμυντικών συμμαχιών με τις αναδυόμενες δημοκρατίες στην περιοχή και τη διατήρηση μιας ισχυρής ναυτικής και εμπορικής παρουσίας. Καθώς ο χρόνος προχωρούσε, μια κομβική στιγμή σημειώθηκε κατά τη διάρκεια της θητείας του Προέδρου Ομπάμα, όταν ανακοίνωσε μια στρατηγική στροφή προς την Ασία το 2013, σηματοδοτώντας μια σημαντική εξέλιξη στην εξωτερική πολιτική της χώρας. Αυτή η αλλαγή της εστίασης προέκυψε λόγω του μεταβαλλόμενου παγκόσμιου τοπίου, με τη μετατόπιση της προσοχής από τη Δύση στην Ανατολή και τη μετατόπιση των ισορροπιών δυνάμεων στη διεθνή σκηνή. Ειδικότερα, η άνοδος της Κίνας και η αναγνώρισή της ως δυνητικής απειλής έχει ανυψώσει την περιοχή σε ένα από τα πιο κρίσιμα κέντρα παγκοσμίως σε οικονομικό, πολιτικό και στρατηγικό επίπεδο.

Επιπλέον, η περιοχή αντιμετωπίζει διάφορες αντισυμβατικές προκλήσεις της σύγχρονης εποχής, όπως η αύξηση της πειρατείας, η ενίσχυση της τρομοκρατίας, το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, η ανάγκη για αποπυρηνικοποίηση και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας στην περιοχή. Υπό το φως αυτών των παραγόντων, ο Μπαράκ Ομπάμα έπαιξε σημαντικό ρόλο στον περιορισμό της επιρροής της Κίνας και στη διασφάλιση της ειρήνης στην περιοχή Ινδο-Ειρηνικού.

Ανακατεύθυνε το ενδιαφέρον των ΗΠΑ στην περιοχή, οι οποίες μετέφεραν στρατιωτικές δυνάμεις από άλλες περιοχές και αναζήτησαν συνεργασία σε διπλωματικό και οικονομικό επίπεδο με παλιούς και νέους συμμάχους. Αυτή η προσέγγιση περιλάμβανε τη συνεργασία με ισχυρές περιφερειακές δημοκρατίες όπως η Ιαπωνία, η αναδυόμενη Ινδία, η Αυστραλία και οι χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας. Αυτή η μετατόπιση ήταν μια απάντηση στα μεταβαλλόμενα παγκόσμια συμφέροντα, με μια στροφή από τη Δύση στην Ανατολή, και την αλλαγή της ισορροπίας δυνάμεων στη διεθνή σκηνή. Η άνοδος της Κίνας ως παγκόσμια δύναμη και η αναγνώρισή της ως πιθανή απειλή κατέστησαν την περιοχή κρίσιμο οικονομικό, πολιτικό και στρατηγικό κέντρο.

Η περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού έγινε κομβικό σημείο για τον αμερικανικό και περιφερειακό ανταγωνισμό, καθώς οι επεκτατικές ενέργειες της Κίνας προκάλεσαν ανησυχίες για την ασφάλεια και αμφισβήτησαν την κυριαρχία των ΗΠΑ. Ωστόσο, με την ανάληψη της προεδρίας του Ντόναλντ Τραμπ το 2016, σημειώθηκε μια στροφή στην εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ. Η έμφαση που έδωσε ο Τραμπ στον οικονομικό εθνικισμό και τον νεο-απομονωτισμό κατά τη διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας δημιούργησε αβεβαιότητα στους συμμάχους των ΗΠΑ. Η ρητορική του υπέρ του προστατευτισμού, η κριτική για την ελεύθερη αγορά και τους διεθνείς θεσμούς και η στάση αδιαφορίας για παγκόσμια προβλήματα όπως η κλιματική αλλαγή ενθάρρυναν την ανασφάλεια σχετικά με την εξελισσόμενη πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών στην ολόένα και πιο σημαντική περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού. Η φράση «Πρώτα η Αμερική» έγινε κεντρικό θέμα της κυβέρνησής του, προκαλώντας ανησυχίες για τη μελλοντική κατεύθυνση της εμπλοκής των ΗΠΑ στην περιοχή.

Ένας άλλος παράγοντας που επηρεάζει το ενδιαφέρον των ΗΠΑ για την περιοχή είναι η οικονομική του αξία. Ο Ινδο-Ειρηνικός είναι πλούσιος σε φυσικούς πόρους, ιδιαίτερα σε υδρογονάνθρακες, και περιλαμβάνει ζωτικής σημασίας θαλάσσιους δρόμους, όπως τα στενά της Μάλακκα και ολόκληρη τη Θάλασσα της Νότιας Κίνας. Αυτές οι περιοχές είναι ζωτικής σημασίας για το παγκόσμιο εμπόριο και τη μεταφορά ενεργειακών πόρων.

Επιπλέον, η περιοχή χρησιμεύει ως σημαντικός κόμβος για την προσέλκυση επενδύσεων, με την Κίνα, την Ινδία και την Ινδονησία να είναι χώρες με υψηλό πληθυσμό και οικονομικές δυνάμεις. Αυτή η ταχεία ανάπτυξη και οι δυνατότητες της αγοράς την καθιστούν σημαντική αγορά για τις αμερικανικές εξαγωγές. Οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν μακροχρόνια συμφέροντα στην περιοχή, αναγνωρίζοντας τη σημασία τους και λαμβάνοντας μέτρα για την προστασία τους. Αυτή η επίγνωση χρονολογείται από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν σχηματίστηκαν αμυντικές συμμαχίες με αναδυόμενες δημοκρατίες στην περιοχή και εδραιώθηκε μια ισχυρή ναυτική και εμπορική παρουσία. Ωστόσο, ήταν κατά τη διάρκεια της προεδρίας του Ομπάμα που σημειώθηκε μια σημαντική στροφή προς την Ασία ως μέρος της εξωτερικής πολιτικής της χώρας.

Η αρχική φάση της τετραετούς περιόδου υπό την κυβέρνηση Τραμπ σηματοδεύτηκε από μια σειρά ξεχωριστών γεγονότων. Πρώτον, πήρε την απόφαση να

αποχωρήσει από τη Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου του Ειρηνικού (TPP), η οποία είχε σημαντικές επιπτώσεις στις εμπορικές σχέσεις με διάφορες χώρες. Επιπλέον, εξέφρασε αντιρρήσεις προς τους μακροχρόνιους συμμάχους των ΗΠΑ όπως η Νότια Κορέα και η Ιαπωνία, προτρέποντάς τους να αυξήσουν τη συμβολή τους στην ασφάλεια που παρέχουν οι αμερικανικές δυνάμεις στην περιοχή. Επιπλέον, εφάρμοσε δασμούς στις εισαγωγές μεταλλευμάτων από την Κίνα και την Ιαπωνία, περιπλέκοντας περαιτέρω τη δυναμική του διεθνούς εμπορίου. Επιπλέον, η προσέγγιση του Τραμπ στον διάλογο με τη Βόρεια Κορέα δημιούργησε εντάσεις μεταξύ του ίδιου και του Νοτιοκορεάτη Προέδρου. Αυτές οι διαφορές απόψεων υπογράμμισαν την πολυπλοκότητα της διαχείρισης των διπλωματικών σχέσεων στην περιοχή.

Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι η εξωτερική πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών, μαζί με τις θεμελιώδεις αρχές της, δεν μπορούν να αλλάξουν δραστικά κατά την ιδιοτροπία ενός Προέδρου, ειδικά σε ένα έθνος τόσο με επιρροή όπως η Αμερική. Παρά αυτά τα επεισοδιακά γεγονότα, ο Τραμπ δεν ξέφυγε σημαντικά από το γενικό πλαίσιο πολιτικής που καθορίστηκε κατά την προηγούμενη κυβέρνηση Ομπάμα σχετικά με την αμερικανική παρουσία στην περιοχή Ινδο-Ειρηνικού. Κατά την επίσκεψή του στο Βιετνάμ το 2017, άντλησε έμπνευση από τον Σίνζο Άμπε και διατύπωσε το όραμά του για έναν «Ελεύθερο και Ανοιχτό Ινδο-Ειρηνικό», όπου τα ανεξάρτητα κράτη θα μπορούσαν να ευδοκιμήσουν σε ένα περιβάλλον ελευθερίας και ειρήνης. Αυτό το όραμα τόνισε ο πρώην υπουργός Εξωτερικών Ρεξ Τίλερσον σε μια από τις ομιλίες του, καθώς και στην Αμερικανική Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας του 2017³.

1.2 Η προσέγγιση με την Ινδία.

Εν έτη 2017, όταν ο Υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Rex Tillerson εξέφρασε το αμερικανικό ενδιαφέρον για την Ινδία, όπως προαναφέραμε, αναφερόμενος σε αυτήν τη χαρακτήρισε ως τον ανατολικό φάρο στον Ινδο-Ειρηνικό, ενώ τις ΗΠΑ ως τον δυτικό φάρο, υποδηλώνοντας τη στρατηγική σχέση μεταξύ των δύο χωρών. Αυτή η θεώρηση αναδεικνύει τη σημασία της Ινδίας λόγω της υπέρμετρης ανάπτυξής της, αλλά και της αντιπαλότητάς της έναντι της Κίνας. Αυτά τα γεγονότα καθιστούν την

³ Baig, M. A. (2019). An analysis of North Korean cyber warfare capabilities and impact on USFK and USINDOPACOM. *Journal of Cyber Security Technology*, 3(4), 219-248.

Ινδία σημαντικό αντίβαρο στην σιλική εξάπλωση στην αμερικανική στρατηγική. Εν συνεχεία, οι ΗΠΑ αποφάσισαν να μετονομάσουν την Αμερικανική Διοίκηση Ειρηνικού σε Αμερικανική Διοίκηση Ινδο-Ειρηνικού (USINDOPACOM), σε μια έντονα συμβολική κίνηση που υπογραμμίζει τη σημασία της Ινδίας στον γεωπολιτικό χάρτη και την αμερικανική προσέγγιση⁴.

Εξάλλου, οι δύο χώρες συνεργάζονται σε μεγάλο βαθμό όσον αφορά την άμυνα και την ασφάλεια. Κατά την περίοδο της προεδρίας του Trump, παρείχε σημαντική υποστήριξη στην ενίσχυση των ναυτικών δυνατοτήτων της Ινδίας και την προώθηση δραστηριοτήτων οι οποίες θα ενίσχυαν τη διαλειτουργικότητα και τη στρατιωτική συνεργασία. Επιπλέον, οι τέσσερις χώρες του Quad πραγματοποίησαν από κοινού την ετήσια θαλάσσια άσκηση στο Malabar το 2020, ενισχύοντας την προσήλωσή τους σε έναν Ελεύθερο και Ανοιχτό Ινδο-Ειρηνικό. Την προηγούμενη τετραετία, το εμπόριο μεταξύ των χωρών αυξήθηκε σημαντικά, με την Ινδία να γίνεται αγορά για αμερικανικό αργό πετρέλαιο⁵.

1.3 Εμπορική Σημασία της περιοχής του Ινδοειρηνικού

Η περιοχή Ινδο-Ειρηνικού διαθέτει μερικές από τις πιο κρίσιμες θαλάσσιες διαδρομές στον κόσμο, διαδραματίζοντας κεντρικό ρόλο στο παγκόσμιο εμπόριο και τη συνδεσιμότητα. Στην καρδιά αυτού του δικτύου βρίσκεται το στενό της Malacca, σε στρατηγική τοποθεσία μεταξύ της χερσονήσου της Μαλαισίας και του ινδονησιακού νησιού Σουμάτρα. Λειτουργώντας ως πύλη μεταξύ του Ινδικού και του Ειρηνικού Ωκεανού, είναι μία από τις πιο πολυσύχναστες πλωτές οδούς παγκοσμίως, διευκολύνοντας το μεγαλύτερο μέρος του εμπορίου της Ασίας με την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή⁶.

Στα νότια, η Θάλασσα της Νότιας Κίνας είναι μια άλλη κρίσιμη διαδρομή, που συνδέει τον Ειρηνικό και τον Ινδικό Ωκεανό. Είναι ένας ζωτικός αγωγός για τη θαλάσσια κυκλοφορία, ιδιαίτερα για την Κίνα, η οποία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε αυτή τη διαδρομή για τις εισαγωγές ενέργειας και εμπορευμάτων της. Το Στενό του

⁴ Baig, M. A. (2019). An analysis of North Korean cyber warfare capabilities and impact on USFK and USINDOPACOM. *Journal of Cyber Security Technology*, 3(4), 219-248.

⁵ Folster, A. D., Sawko, R., & Eggers, D. C. (2018). *Availability of refined fuel within the Indo-Pacific area of responsibility* (Doctoral dissertation, Monterey, CA; Naval Postgraduate School), 51-58.

⁶ Port Economics, M. a. (2023). Main Maritime Shipping Routes. Ανάκτηση Νοέμβριος 27, 2023, από <https://porteconomicsmanagement.org/pemp/contents/part1/interoceanic-passages/main-maritime-shipping-routes/>

Ορμούζ, που βρίσκεται στην είσοδο του Περσικού Κόλπου, είναι ένα ακόμη βασικό θαλάσσιο σημείο πνιγμού. Ελέγχει τη ροή πετρελαίου από τη Μέση Ανατολή στις παγκόσμιες αγορές, καθιστώντας το ζωτικής σημασίας για την ενεργειακή ασφάλεια παγκοσμίως.

Αυτές οι θαλάσσιες διαδρομές όχι μόνο επιτρέπουν τη διακίνηση αγαθών αλλά και συνδέουν μεγάλους οικονομικούς κόμβους, προωθώντας την περιφερειακή και παγκόσμια οικονομική ολοκλήρωση. Η γεωπολιτική σημασία αυτών των περασμάτων έχει αυξηθεί, με τα έθνη να συμμετέχουν ενεργά σε προσπάθειες για την εξασφάλιση και την προστασία αυτών των ζωτικών αγωγών, αναγνωρίζοντας τον απαραίτητο ρόλο που διαδραματίζουν στη δυναμική του διεθνούς εμπορίου και της γεωπολιτικής⁷.

Η περιοχή Ινδο-Ειρηνικού χαρακτηρίζεται από δυναμικούς εμπορικούς διαδρόμους που χρησιμεύουν ως οικονομικές γραμμές σπηλιάς, συνδέοντας μεγάλες οικονομίες και διευκολύνοντας τη ροή αγαθών και υπηρεσιών. Ένας από τους κύριους εμπορικούς διαδρόμους είναι το τρίγωνο Ιαπωνίας-Κορέας-Ταϊβάν, που συνδέει τις βιομηχανικές δυνάμεις της Ιαπωνίας και της Νότιας Κορέας με την τεχνολογικά προηγμένη οικονομία της Ταϊβάν. Αυτός ο διάδρομος διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην παραγωγή και διανομή ηλεκτρονικών ειδών, αυτοκινήτων και προϊόντων υψηλής τεχνολογίας⁸.

Ο διάδρομος Κίνας-ASEAN είναι ένας άλλος κρίσιμος εμπορικός δρόμος, που συνδέει την Κίνα, το παγκόσμιο μεταποιητικό επίκεντρο, με τις διαφορετικές οικονομίες της Νοτιοανατολικής Ασίας. Αυτός ο διάδρομος γνώρισε σημαντική ανάπτυξη, ενισχύοντας την οικονομική συνεργασία και την ολοκλήρωση μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης Εθνών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN).

Ο διάδρομος της Πρωτοβουλίας στον Κόλπο της Βεγγάλης για Πολυτομεακή Τεχνική και Οικονομική Συνεργασία (BIMSTEC) εκτείνεται στην ανατολική ακτή της ινδικής υποηπείρου, συνδέοντας χώρες όπως η Ινδία, το Μπαγκλαντές, η

⁷ Rajah, R. (2023, Ιούνιος). Perry World House. Ανάκτηση Νοέμβριος 29, 2023, από <https://global.upenn.edu/perryworldhouse/news/pursuing-indo-pacific-growth-and-development-amid-superpower-rivalry>

⁸ Caine, A. (2020, Νοέμβριος). Royal United Services Institute. Ανάκτηση Νοέμβριος 22, 2023, από <https://rusi.org/explore-our-research/publications/conference-reports/geopolitics-indo-pacific-trade>

Μιανμάρ, η Σρι Λάνκα και η Ταϊλάνδη. Αυτός ο διάδρομος ενισχύει την περιφερειακή οικονομική συνεργασία, το εμπόριο και τις επενδύσεις⁹.

Ο Διάδρομος Ανάπτυξης Ασίας-Αφρικής (AAGC) είναι μια στρατηγική πρωτοβουλία που στοχεύει στη σύνδεση των οικονομιών της Ασίας και της Αφρικής. Επιδιώκει να προωθήσει τη βιώσιμη ανάπτυξη ενισχύοντας τη θαλάσσια και χερσαία συνδεσιμότητα μεταξύ αυτών των δύο ηπείρων, ενισχύοντας την οικονομική ανάπτυξη και τη συνεργασία¹⁰.

Αυτοί οι εμπορικοί διάδρομοι όχι μόνο διευκολύνουν τη διακίνηση αγαθών αλλά συμβάλλουν επίσης στην ανάπτυξη υποδομών, πολιτικών που σχετίζονται με το εμπόριο και διπλωματικών δεσμών μεταξύ των εθνών. Καθώς ο Ινδο-Ειρηνικός συνεχίζει να είναι το επίκεντρο της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας, αυτοί οι διάδρομοι είναι καθοριστικοί για τη διαμόρφωση του περιφερειακού και διεθνούς εμπορικού τοπίου, την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και την ενίσχυση των γεωπολιτικών δεσμών.

Ο Ινδο-Ειρηνικός Ωκεανός αποτελεί έναν θησαυρό άφθονων και στρατηγικά ζωτικών φυσικών πόρων, συμβάλλοντας σημαντικά στην παγκόσμια οικονομία. Η περιοχή είναι προικισμένη με πλούσιες δεξαμενές πετρελαίου και φυσικού αερίου, ιδιαίτερα στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας, όπου πολλές υπεράκτιες λεκάνες διαθέτουν σημαντικά αποθέματα ενέργειας. Έθνη όπως η Κίνα, το Βιετνάμ, η Μαλαισία και η Ινδονησία εξερευνούν και εξάγουν ενεργά αυτούς τους πόρους για να καλύψουν τις αυξανόμενες ενεργειακές τους απαιτήσεις.

Εκτός από τους υδρογονάνθρακες, ο βυθός του Ινδο-Ειρηνικού φιλοξενεί πολύτιμα κοιτάσματα ορυκτών, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων στοιχείων σπάνιων γαιών. Αυτά τα ορυκτά είναι ζωτικής σημασίας για την παραγωγή αγαθών υψηλής τεχνολογίας, τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ηλεκτρονικών συσκευών, καθιστώντας την περιοχή κομβικό σημείο για την εξόρυξη και την εξερεύνηση πόρων.

Η αλιεία του Ινδο-Ειρηνικού είναι ένας άλλος ζωτικής σημασίας πόρος, που υποστηρίζει τα προς το ζην εκατομμυρίων και χρησιμεύει ως ακρογωνιαίος λίθος της

⁹ DattaGupta, O. (2022). BIMSTEC in the Indo-Pacific, Examining the Role of India. Routledge.

¹⁰ Studies, S. C. (2018). Regional Trends in the IndoPacific: Towards Connectivity or Competition? The George Washington University.

επισιτιστικής ασφάλειας της περιοχής. Τα νερά βρίθουν από ποικιλόμορφη θαλάσσια ζωή, παρέχουν τροφή στους τοπικούς πληθυσμούς και προμηθεύουν παγκόσμιες αγορές θαλασσινών.¹¹

Καθώς αυτοί οι πόροι γίνονται όλο και πιο αναπόσπαστοι στην παγκόσμια οικονομία, η σημασία του Ινδο-Ειρηνικού αυξάνεται. Ωστόσο, η εκμετάλλευση αυτών των πόρων εγείρει επίσης περιβαλλοντικές και γεωπολιτικές ανησυχίες, οδηγώντας σε συζητήσεις για βιώσιμες πρακτικές, διατήρηση και ανάγκη για διεθνή συνεργασία για τη διαχείριση και προστασία αυτών των ανεκτίμητων περιουσιακών στοιχείων. Η στρατηγική σημασία των πλούσιων σε πόρους περιοχών του Ινδο-Ειρηνικού υπογραμμίζει τη διασταύρωση οικονομικής, περιβαλλοντικής και γεωπολιτικής δυναμικής σε αυτή τη δυναμική και κρίσιμη περιοχή.

Ο Ινδο-Ειρηνικός Ωκεανός χρησιμεύει ως πλέγμα συνδεσιμότητας, ενισχύοντας οικονομικούς, πολιτικούς και πολιτιστικούς δεσμούς μεταξύ των εθνών σε όλη την απέραντη έκτασή του. Οι εκτεταμένες ακτές και οι θαλάσσιες διαδρομές της περιοχής σχηματίζουν έναν περίπλοκο ιστό που συνδέει διαφορετικές οικονομίες, διαμορφώνοντας τα παγκόσμια εμπορικά πρότυπα. Μεγάλες οικονομίες όπως η Κίνα, η Ινδία, η Ιαπωνία και τα έθνη της Νοτιοανατολικής Ασίας συνδέονται περίπλοκα μέσω του θαλάσσιου εμπορίου, διευκολύνοντας τη διακίνηση αγαθών, πρώτων υλών και ενεργειακών πόρων.

Η θαλάσσια συνδεσιμότητα στον Ινδο-Ειρηνικό συμπληρώνεται από φιλόδοξα έργα υποδομής, συμπεριλαμβανομένων λιμένων, ναυτιλιακών λωρίδων και υλικοτεχνικών δικτύων. Η Πρωτοβουλία Belt and Road της Κίνας (BRI), για παράδειγμα, έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της χερσαίας και θαλάσσιας συνδεσιμότητας, δημιουργώντας οικονομικούς διαδρόμους που συνδέουν την περιοχή με την Ευρώπη, την Αφρική και πέρα από αυτήν. Αυτή η πρωτοβουλία έχει ωθήσει την ανάπτυξη υποδομών σε πολλές χώρες, μεταμορφώνοντας τα τοπία συνδεσιμότητας και επηρεάζοντας την περιφερειακή γεωπολιτική.

Οι τεχνολογικές εξελίξεις, όπως τα καλώδια οπτικών ινών και η δορυφορική επικοινωνία, συμβάλλουν στην βελτιωμένη ψηφιακή συνδεσιμότητα σε όλο τον Ινδο-Ειρηνικό. Αυτή η συνδεσιμότητα όχι μόνο διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών,

¹¹ Michel, D., & Passarelli, R. (2014). Fisheries, Food Security, and Climate Change in the Indo-Pacific Region. Stimson Center.

αλλά υποστηρίζει επίσης τις οικονομικές συναλλαγές, το ηλεκτρονικό εμπόριο και την ψηφιακή καινοτομία, οδηγώντας την οικονομική ανάπτυξη και ανάπτυξη.

Επιπλέον, τα διπλωματικά φόρουμ και οι περιφερειακοί οργανισμοί, όπως η Ένωση Περιφερειών Ινδικού Ωκεανού (IORA) και το Περιφερειακό Φόρουμ ASEAN, συμβάλλουν στην πολιτική συνδεσιμότητα ενισχύοντας τον διάλογο και τη συνεργασία μεταξύ των εθνών της περιοχής¹². Αυτές οι πλατφόρμες παρέχουν ευκαιρίες για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων, την προώθηση της σταθερότητας και την οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

Η πολύπλευρη συνδεσιμότητα στον Ινδο-Ειρηνικό υπογραμμίζει το ρόλο του ως κρίσιμου κόμβου στον παγκοσμιοποιημένο κόσμο, όπου η οικονομική αλληλεξάρτηση, η τεχνολογική ολοκλήρωση και η διπλωματική συνεργασία τέμνονται για να διαμορφώσουν το μέλλον της περιοχής και να επηρεάσουν το ευρύτερο διεθνές τοπίο.

Η περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού Ωκεανού στέκεται ως μια κινητήρια δύναμη της μεταποίησης, φιλοξενώντας μερικούς από τους σημαντικότερους βιομηχανικούς κόμβους του κόσμου. Η Κίνα, που συχνά αναφέρεται ως «εργοστάσιο του κόσμου», είναι ένας κατασκευαστικός γίγαντας με ποικίλη βιομηχανική βάση, που παράγει μια ευρεία γκάμα προϊόντων από ηλεκτρονικά και κλωστοϋφαντουργικά είδη μέχρι μηχανήματα και καταναλωτικά προϊόντα. Οι παράκτιες επαρχίες της, όπως η Γκουανγκντόνγκ και η Τζιανγκσού, είναι ιδιαίτερα γνωστές για την κατασκευαστική τους ικανότητα.

Η Ιαπωνία, ένα άλλο οικονομικό βαρύ στην περιοχή, είναι γνωστή για τις προηγμένες κατασκευαστικές της ικανότητες, ιδιαίτερα στους τομείς της αυτοκινητοβιομηχανίας και των ηλεκτρονικών. Ιαπωνικές εταιρείες όπως η Toyota και η Sony έχουν καθιερώσει παγκόσμια φήμη για την καινοτομία και την ποιότητα.

Η Νότια Κορέα, με την εστίασή της στην τεχνολογία και την καινοτομία, μπορεί να υπερηφανεύεται για έναν ισχυρό κατασκευαστικό τομέα, που χαρακτηρίζεται από εταιρείες όπως η Samsung και η Hyundai. Η έμφαση που δίνει η

¹² Cordner, L. (2017). 5 Maritime Cooperation in the Indian Ocean Region. S. Rajaratnam School of International Studies.

χώρα στην έρευνα και την ανάπτυξη την έχει τοποθετήσει ως βασικό παράγοντα στην παγκόσμια βιομηχανία τεχνολογίας.

Η Ινδία, μια ανερχόμενη οικονομική δύναμη, έχει αναδειχθεί σε σημαντικό κόμβο παραγωγής, ιδιαίτερα σε τομείς όπως τα φαρμακευτικά προϊόντα, η αυτοκινητοβιομηχανία και η τεχνολογία πληροφοριών. Η πρωτοβουλία «Make in India» ώθησε περαιτέρω τις προσπάθειες της χώρας να προσελκύσει ξένες επενδύσεις και να ενισχύσει τις εγχώριες παραγωγικές ικανότητες.

Τα έθνη της Νοτιοανατολικής Ασίας, συμπεριλαμβανομένου του Βιετνάμ, της Ταϊλάνδης και της Μαλαισίας, έχουν γίνει αναπόσπαστο μέρος της παγκόσμιας αλυσίδας εφοδιασμού, λειτουργώντας ως ελκυστικοί προορισμοί για επενδύσεις στη μεταποίηση. Η στρατηγική τους θέση, το εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό και οι υποστηρικτικές πολιτικές συμβάλλουν στην αυξανόμενη εξέχουσα θέση τους στο μεταποιητικό τοπίο.

Αυτοί οι κόμβοι παραγωγής στον Ινδο-Ειρηνικό όχι μόνο οδηγούν την περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη, αλλά διαδραματίζουν επίσης καίριο ρόλο στη διαμόρφωση της δυναμικής του παγκόσμιου εμπορίου. Το περίπλοκο δίκτυο των αλυσίδων εφοδιασμού και των εγκαταστάσεων παραγωγής υπογραμμίζει τη σημασία της περιοχής στην παγκόσμια οικονομία, καθιστώντας την κομβικό σημείο για τη βιομηχανική καινοτομία και ανάπτυξη.

Η περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού Ωκεανού χρησιμεύει ως η ραχοκοκαλιά των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού, διαδραματίζοντας κεντρικό ρόλο στον περίπλοκο ιστό του εμπορίου που συνδέει τις οικονομίες σε όλες τις ηπείρους. Η στρατηγική θέση της περιοχής και οι οικονομικές δυνάμεις, όπως η Κίνα και η Ιαπωνία, την έχουν καταστήσει βασικό παράγοντα στη διαμόρφωση της δυναμικής του διεθνούς εμπορίου.

Η Κίνα, που συχνά αναφέρεται ως το «εργοστάσιο του κόσμου», αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, παράγοντας μια εκπληκτική σειρά προϊόντων. Οι κατασκευαστικές του ικανότητες, σε συνδυασμό με αποτελεσματικά δίκτυα logistics και μεταφορών, το καθιστούν κρίσιμο κόμβο στο δίκτυο της εφοδιαστικής αλυσίδας. Κινεζικές πόλεις όπως το Shenzhen έχουν γίνει συνώνυμες με την τεχνολογική καινοτομία και τη μαζική παραγωγή.

Η Ιαπωνία, γνωστή για την κατασκευή ακριβείας της, συνεισφέρει εξαρτήματα και αυτοκίνητα υψηλής τεχνολογίας στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού. Οι ιαπωνικές εταιρείες αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της παραγωγής ηλεκτρονικών, αυτοκινήτων και προηγμένων μηχανημάτων.

Τα κράτη της Νοτιοανατολικής Ασίας, συμπεριλαμβανομένου του Βιετνάμ, της Ταϊλάνδης και της Μαλαισίας, έχουν αναδειχθεί ως κρίσιμοι κρίκοι στην παγκόσμια αλυσίδα εφοδιασμού. Αυτές οι χώρες προσελκύουν μεταποιητικές επενδύσεις λόγω του ειδικευμένου εργατικού δυναμικού τους, των ευνοϊκών επιχειρηματικών περιβαλλόντων και των στρατηγικών τους τοποθεσιών.

Οι θαλάσσιες διαδρομές του Ινδο-Ειρηνικού διευκολύνουν την ομαλή μετακίνηση πρώτων υλών, εξαρτημάτων και τελικών προϊόντων, συνδέοντας τους κόμβους παραγωγής με τις καταναλωτικές αγορές. Τα λιμάνια της περιοχής, όπως η Σιγκαπούρη και η Σαγκάη, είναι από τα πιο πολυσύχναστα στον κόσμο, διακινώντας ένα σημαντικό μέρος του παγκόσμιου εμπορίου.

Πρόσφατα γεγονότα, συμπεριλαμβανομένης της πανδημίας COVID-19 και των γεωπολιτικών εντάσεων, έχουν επισημάνει τα τρωτά σημεία και την πολυπλοκότητα των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού. Οι προσπάθειες για διαφοροποίηση και ανθεκτική διαχείριση αυτών των αλυσίδων εφοδιασμού συχνά περιλαμβάνουν στρατηγικούς προβληματισμούς στον Ινδο-Ειρηνικό, αντανακλώντας τον κεντρικό ρόλο της περιοχής στη διασυνδεδεμένη παγκόσμια οικονομία.

Η περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού Ωκεανού αποτελεί μια οικονομική δύναμη, που οδηγεί την παγκόσμια ανάπτυξη και ανάπτυξη μέσω της δυναμικής επέκτασης των εθνών μελών της. Η Κίνα, με την ταχεία εκβιομηχάνιση και τις οικονομικές της μεταρρυθμίσεις, υπήρξε η κύρια κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης στην περιοχή. Η κινεζική οικονομία γνώρισε άνευ προηγουμένου επέκταση, μετατρέποντας το έθνος στη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο και βασικό παράγοντα στο παγκόσμιο εμπόριο.

Η Ιαπωνία, πρωτοπόρος στην τεχνολογική καινοτομία, αποτελεί εδώ και καιρό πυλώνα οικονομικής δύναμης στον Ινδο-Ειρηνικό. Ιαπωνικές εταιρείες, γνωστές για την αποτελεσματικότητά τους και τα προϊόντα υψηλής ποιότητας, έχουν συμβάλει σημαντικά στο οικονομικό τοπίο της περιοχής.

Η Ινδία, με το μεγάλο και όλο και πιο εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό της, έχει αναδειχθεί ως βασικός παράγοντας στην παγκόσμια οικονομία. Ο τομέας της τεχνολογίας πληροφοριών της χώρας, η φαρμακευτική βιομηχανία και οι επιχειρήσεις που προσανατολίζονται στις υπηρεσίες συμβάλλουν σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη.

Τα έθνη της Νοτιοανατολικής Ασίας, που αποτελούν συλλογικά ένα δυναμικό οικονομικό μπλοκ, γνώρισαν ισχυρή ανάπτυξη. Χώρες όπως η Σιγκαπούρη, η Μαλαισία και το Βιετνάμ έχουν γίνει κόμβοι για τη μεταποίηση, το εμπόριο και την καινοτομία, προσελκύοντας ξένες επενδύσεις και ενισχύοντας την περιφερειακή οικονομική ολοκλήρωση.

Η οικονομική ανάπτυξη του Ινδο-Ειρηνικού δεν καθοδηγείται μόνο από μεμονωμένα έθνη αλλά και από συλλογικές προσπάθειες. Πρωτοβουλίες όπως η Ένωση Εθνών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN) και οι περιφερειακές εμπορικές συμφωνίες συμβάλλουν στην αύξηση της οικονομικής συνεργασίας, δημιουργώντας ένα πιο ολοκληρωμένο και ανθεκτικό οικονομικό τοπίο

Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όπως οι γεωπολιτικές εντάσεις, οι περιβαλλοντικές ανησυχίες και η ανάγκη για βιώσιμη ανάπτυξη. Η οικονομική ανάπτυξη του Ινδο-Ειρηνικού αποτελεί απόδειξη της στρατηγικής σημασίας της περιοχής και της ικανότητάς της να διαμορφώσει το παγκόσμιο οικονομικό τοπίο στον 21ο αιώνα.

1.4 Ο Ινδο-Ειρηνικός ως “μονοπάτι” ενέργειας

Η περιοχή Ινδο-Ειρηνικού έχει κρίσιμη σημασία ως κόμβος για τη μεταφορά πετρελαίου και φυσικού αερίου, διαδραματίζοντας κεντρικό ρόλο στην παγκόσμια ενεργειακή ασφάλεια. Η τεράστια θαλάσσια έκτασή του διευκολύνει τη μετακίνηση ενεργειακών πόρων από την πλούσια σε πόρους Μέση Ανατολή προς τις ενεργοβόρες οικονομίες της Ασίας και όχι μόνο. Οι στρατηγικοί πλωτοί δρόμοι, όπως το στενό της Μαλάκα και η Θάλασσα της Νότιας Κίνας, χρησιμεύουν ως κύριοι αγωγοί για τις αποστολές πετρελαίου και φυσικού αερίου, συνδέοντας μεγάλους παραγωγούς όπως η Σαουδική Αραβία με βασικούς καταναλωτές όπως η Κίνα, η Ιαπωνία και η Νότια Κορέα.

Η σταθερότητα και η ασφάλεια του Ινδο-Ειρηνικού είναι απαραίτητες για την αδιάλειπτη ροή αυτών των ζωτικών ενεργειακών πόρων, υπογραμμίζοντας τη γεωπολιτική σημασία της περιοχής. Τα έθνη που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα διασφάλισης των θαλάσσιων οδών για τη διασφάλιση σταθερού ενεργειακού εφοδιασμού. Επιπλέον, η οικονομική ανάπτυξη του Ινδο-Ειρηνικού, που καθοδηγείται από τις αναδυόμενες αγορές, ενισχύει περαιτέρω τη σημασία του στο παγκόσμιο ενεργειακό τοπίο. Καθώς οι γεωπολιτικές εντάσεις και οι ενεργειακές απαιτήσεις συνεχίζουν να αυξάνονται, ο ρόλος του Ινδο-Ειρηνικού ως κρίκου για τη μεταφορά πετρελαίου και φυσικού αερίου υπογραμμίζει την ανάγκη για συλλογικές προσπάθειες για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της βιωσιμότητας αυτής της κρίσιμης ενεργειακής αρτηρίας.

Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε σε μια περίοδο τεράστιων μετασχηματισμών στη δυναμική του πληθυσμού, καθώς ο παγκόσμιος πληθυσμός επεκτείνεται σταθερά παράλληλα με τα έθνη που κάνουν βήματα για τη βελτίωση των οικονομικών τους συνθηκών. Συγκεκριμένα, το παγκόσμιο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) προβλέπεται να σημειώσει αξιοσημείωτη ανάπτυξη 3,1% το τρέχον έτος, με βάση την άνοδο 3% που σημειώθηκε το προηγούμενο έτος. Ο Ayhan Koçet, ένας αξιότιμος οικονομολόγος της Παγκόσμιας Τράπεζας, αποκάλυψε στο Γαλλικό Πρακτορείο ότι η αύξηση της παγκόσμιας ανάπτυξης έχει ξεπεράσει τις αρχικές προβλέψεις τους, επιδεικνύοντας μια αξιοσημείωτη απόδοση"¹³.

Η ανοδική τροχιά της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη συμβολή των Ηνωμένων Πολιτειών, της Ευρωζώνης και της Ιαπωνίας, καθώς αυτά τα έθνη λειτουργούν ως οι κύριοι μοχλοί αυτής της προόδου. Οι επενδύσεις και το εμπόριο διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην τροφοδότηση αυτής της ανάπτυξης, λειτουργώντας ως καταλύτες για την οικονομική επέκταση. Υπό το πρίσμα αυτό, οι χώρες που βασίζονται κυρίως στην εξαγωγή βασικών προϊόντων αναμένουν με ανυπομονησία μια άνοδο των τιμών αυτών των εμπορευμάτων, όπως εκφράστηκε από εκπρόσωπο της αξιότιμης Παγκόσμιας Τράπεζας.

¹³ Kose, M. A., Ohnsorge, F., Ye, L. S., & Islamaj, E. (2017). Weakness in investment growth: Causes, implications and policy responses.

Καθώς οι οικονομίες συνεχίζουν να αναπτύσσονται, η ζήτηση για ενέργεια αυξάνεται σημαντικά. Επί του παρόντος, ο παγκόσμιος πληθυσμός ανέρχεται σε περίπου 7,45 δισεκατομμύρια άτομα, όπως αναφέρεται από το Γραφείο Απογραφής των ΗΠΑ, και προβλέπεται να αυξηθεί στα 9,2 δισεκατομμύρια μέχρι το έτος 2040. Αυτή η ταχεία αύξηση του πληθυσμού απαιτεί την επείγουσα εκπλήρωση των ενεργειακών απαιτήσεων.

Υπάρχουν αρκετοί παγκόσμιοι παράγοντες που θα διαμορφώσουν τις εξελίξεις στις αγορές ενέργειας και πετρελαίου. Αυτοί οι παράγοντες περιλαμβάνουν την αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού, τις δημογραφικές αλλαγές και τις προβλέψεις οικονομικής ανάπτυξης. Επιπλέον, οι απρόβλεπτες πολιτικές αλλαγές, οι διακυμάνσεις στις τιμές των ενεργειακών προϊόντων και οι εξελίξεις στην τεχνολογία θα διαδραματίσουν επίσης σημαντικό ρόλο.

Είναι προφανές ότι η Κίνα ασκεί βαθιά επιρροή στις ενεργειακές αγορές, αν και με διαφορετική προσέγγιση από ό,τι στο παρελθόν. Οι τρέχουσες πολιτικές προθέσεις και δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει διάφορα έθνη, όπως η συμμετοχή τους στη Συμφωνία του Παρισιού και οι προσπάθειές τους να μειώσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, μπορούν να διαμορφώσουν σημαντικά το ενεργειακό σύστημα.

Ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας έχει εντοπίσει τέσσερις σημαντικές μεταρρυθμίσεις που χρησιμεύουν ως βάση για ανάλυση βάσει σεναρίων, με στόχο την κατανόηση των πιθανών αποτελεσμάτων στον ενεργειακό τομέα. Οι επιλογές που έκανε η Κίνα έχουν τεράστιες επιπτώσεις για τις παγκόσμιες προοπτικές για τα καύσιμα και το περιβάλλον. Μετά από απογοητευτικά στατιστικά στοιχεία το 2017 που έδειχναν αύξηση 2% στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από τα ορυκτά καύσιμα σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ο Li Keqiang, Πρωθυπουργός της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, εξέφρασε την ετοιμότητά του να υιοθετήσει μια νέα ενεργειακή πολιτική. Αυτή η πολιτική στοχεύει να προωθήσει μια πιο βιώσιμη προσέγγιση στην ανάπτυξη και να αποκαταστήσει τη διαύγεια του ουρανού, όπως τόνισε κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου του Εθνικού Κόμματος.

Καθώς το παγκόσμιο ενεργειακό τοπίο συνεχίζει να εξελίσσεται, δίνεται αυξανόμενη έμφαση στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Μακροπρόθεσμα, προβλέπεται μια ριζική στροφή προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, απομακρύνοντας τη χρήση του άνθρακα και άλλων μη ανανεώσιμων ορυκτών

καυσίμων. Η Κίνα, ειδικότερα, έχει συγκεντρώσει την παγκόσμια προσοχή λόγω των σημαντικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που προκύπτουν από την εκτεταμένη χρήση άνθρακα. Επιπλέον, οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι ο δεύτερος υψηλότερος συνεισφέρων στις παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 30% του συνόλου^{14,15}.

Καθώς ο παγκόσμιος πληθυσμός συνεχίζει να αυξάνεται, υπάρχει σημαντική αύξηση στη ζήτηση ενέργειας παγκοσμίως. Αυτή η αύξηση της ζήτησης μπορεί να αποδοθεί σε διάφορους παράγοντες, με τον αυξανόμενο παγκόσμιο πληθυσμό να είναι ο κύριος μοχλός. Οι προβλέψεις υποδηλώνουν ότι η Ινδία, ειδικότερα, θα συμβάλει σημαντικά στην αύξηση αυτή, λόγω της αξιοσημείωτης οικονομικής της ανάπτυξης. Εκτιμάται ότι η ενεργειακή ζήτηση της Ινδίας θα σημειώσει μια εκπληκτική αύξηση κατά 1.005 εκατομμύρια τόνους ισοδύναμου πετρελαίου μεταξύ 2016 και 2040, ξεπερνώντας τις αναμενόμενες αυξήσεις στην Κίνα, τη Δυτική Ασία και την Αφρική.

Σε πλήρη αντίθεση, ανεπτυγμένες περιοχές όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ιαπωνία και η Ευρώπη αναμένεται να σημειώσουν μείωση της ενεργειακής τους ζήτησης. Αυτή η μείωση μπορεί να αποδοθεί σε διάφορους παράγοντες, όπως η πρόοδος στην ενεργειακή απόδοση, η μετατόπιση των προτεραιοτήτων προς τις ανανεώσιμες πηγές και οι συνολικές προσπάθειες για τη μείωση των εκπομπών άνθρακα.

Ωστόσο, εν μέσω αυτών των παγκόσμιων αλλαγών, είναι ζωτικής σημασίας να αναγνωρίσουμε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν ορισμένες περιοχές, ιδιαίτερα η Αφρική. Παρά τη συνολική αύξηση της παγκόσμιας ενεργειακής ζήτησης, η Αφρική συνεχίζει να αγωνίζεται με περιορισμένη πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια. Για να γεφυρωθεί αυτό το χάσμα και να διασφαλιστεί η βιώσιμη ανάπτυξη, απαιτούνται περαιτέρω επενδύσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης στην ηλεκτρική ενέργεια στην Αφρική. Αντιμετωπίζοντας αυτό το ζήτημα, η Αφρική όχι μόνο μπορεί

¹⁴ Pachiyappan, D., Ansari, Y., Alam, M. S., Thoudam, P., Alagirisamy, K., & Manigandan, P. (2021). Short and long-run causal effects of CO2 emissions, energy use, GDP and population growth: evidence from India using the ARDL and VECM approaches. *Energies*, 14(24), 8333.

¹⁵ He, K., & Li, M. (2020). Understanding the dynamics of the Indo-Pacific: US-China strategic competition, regional actors, and beyond. *International Affairs*, 96(1), 1-7.

να καλύψει τις δικές της ενεργειακές απαιτήσεις αλλά και να συμβάλει στο παγκόσμιο ενεργειακό τοπίο με πιο ουσιαστικό και δίκαιο τρόπο¹⁶.

Μια σημαντική πτυχή που επηρεάζει το ενεργειακό σενάριο είναι η εκτεταμένη χρήση ηλιακής ενέργειας, ιδίως στην Αφρική λόγω των έντονων ηλιοφάνειας και της μείωσης του κόστους παραγωγής ηλιακής ενέργειας.

Όπως παρατηρείται, το επίκεντρο της ζήτησης ενέργειας μεταφέρεται προς τη νοτιοανατολική Ασία. Σύμφωνα με τον Δρ. Μοχάν Μαλίκ, ειδικευμένο στο Κέντρο Μελετών Ασφάλειας Ασίας - Ειρηνικού, το 85% της αύξησης της ενεργειακής ζήτησης αναμένεται να προέλθει από αυτήν την περιοχή. Χώρες όπως η Κίνα, η Ινδία, η Ιαπωνία και η Νότια Κορέα έχουν ήδη ενσωματώσει το ένα τέταρτο (1/4) της παγκόσμιας κατανάλωσης υγρών υδρογονανθράκων¹⁷.

Έως το 2025, παρατηρείται σημαντική αύξηση στη ζήτηση καυσίμων κίνησης, με την Κίνα να καταστέλλει τη θέση του μεγαλύτερου καταναλωτή πετρελαίου παγκοσμίως, αντιπροσωπεύοντας το 40% της αυξανόμενης ζήτησης και αντικαθιστώντας τις Ηνωμένες Πολιτείες. Συγχρόνως, προβλέπεται μείωση της ζήτησης για πετρέλαιο στην Κίνα, ενώ η Ινδία αναμένεται να αυξήσει την κατανάλωσή της. Αυτή η εξέλιξη σηματοδοτεί την περίοδο όπου πιθανώς θα παρατηρηθεί αντίστροφη τάση στη ζήτηση πετρελαίου στην Κίνα, με την Ινδία να αναδεικνύεται ως ηγετικός παράγοντας. Η Ινδία καταλαμβάνει πρωταγωνιστική θέση λόγω των μέτρων πίεσης για ενεργειακή απόδοση, ενώ η Κίνα εξετάζει τις δυνατότητες ηλεκτροκίνησης. Σε σχέση με τη ζήτηση φυσικού αερίου στην περιοχή του Ινδοειρηνικού, προβλέπεται να υπερβεί τη ζήτηση για άλλα ορυκτά καύσιμα¹⁸.

Η ζήτηση για φυσικό αέριο παγκοσμίως αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,4% ετησίως, χάρη στους εύκολα προσβάσιμους φυσικούς πόρους και την αυξανόμενη παραγωγή, με την εξόρυξη φυσικού αερίου από σχιστόλιθους να συνεισφέρει σημαντικά, κυρίως στις Ηνωμένες Πολιτείες. Προβλέπεται ότι το ποσοστό της

¹⁶ Avtar, R., Tripathi, S., & Aggarwal, A. K. (2019). Assessment of energy–population–urbanization nexus with changing energy industry scenario in India. *Land*, 8(8), 124.

¹⁷ Kumar, N., Tripathi, M. M., Gupta, S., Alotaibi, M. A., Malik, H., & Afthanorhan, A. (2023). Study of Potential Impact of Wind Energy on Electricity Price Using Regression Techniques. *Sustainability*, 15(19), 14448.

¹⁸ Kaur, R. R., & Luthra, A. (2018). Population growth, urbanization and electricity-Challenges and initiatives in the state of Punjab, India. *Energy strategy reviews*, 21, 50-61.

παγκόσμιας κατανάλωσης φυσικού αερίου θα φτάσει το 24% έως το 2040, αυξημένο από το 21% που ήταν το 2017¹⁹.

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αναμένεται να συνεχίσουν την ταχεία ανάπτυξή τους και να εξελιχθούν σε μια από τις γρηγορότερα αυξανόμενες πηγές ενέργειας παγκοσμίως. Σύμφωνα με τα δεδομένα της Διεθνούς Ενεργειακής Υπηρεσίας (IEO) του 2017, προβλέπεται ότι η κατανάλωση θα αυξάνεται κατά μέσο όρο 2,3% ετησίως μεταξύ των ετών 2015 και 2040²⁰.

Συνολικά, προβλέπεται ότι το ποσοστό της παγκόσμιας κατανάλωσης ενέργειας που προέρχεται από υγρά καύσιμα θα μειωθεί ελαφρώς, πέφτοντας από 33% το 2015 σε 31% έως το 2040. Καθώς οι τιμές του πετρελαίου αυξάνονται, προβλέπεται ότι οι καταναλωτές ενέργειας θα ψάξουν για πιο οικονομικές και αποδοτικές τεχνολογίες, απομακρυνόμενοι από τα υγρά καύσιμα όσο είναι εφικτό, όπως προβλέπει η Energy Information Administration (EIA) των Ηνωμένων Πολιτειών. Αυτή η αλλαγή στις προτιμήσεις των καταναλωτών αναμένεται να ωθήσει τους παραγωγούς να επενδύσουν σε έρευνα και ανάπτυξη εναλλακτικών πηγών ενέργειας. Με την ενεργειακή μετάβαση από την εποχή του πετρελαίου να θεωρείται αναπόφευκτη, η κύρια απορία είναι πότε ακριβώς θα πραγματοποιηθεί αυτή η ιστορική μετάβαση.^{21,22}

Η συνεχιζόμενη παγκόσμια ενεργειακή μετάβαση προς καθαρότερες μορφές έχει βαθιές επιπτώσεις στην περιοχή Ινδο-Ειρηνικού, βασικό παράγοντα στις μεταφορές ενέργειας. Καθώς ο κόσμος στρέφεται προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η ζήτηση για παραδοσιακά ορυκτά καύσιμα μπορεί να μειωθεί, αλλάζοντας τη δυναμική των ενεργειακών ροών σε αυτόν τον κρίσιμο τομέα. Ο Ινδο-Ειρηνικός, ιστορικά ένας αγωγός πετρελαίου και φυσικού αερίου, είναι μάρτυρας μιας μεταμόρφωσης καθώς τα έθνη αγκαλιάζουν καθαρότερες εναλλακτικές λύσεις όπως η ηλιακή, η αιολική και η υδροηλεκτρική ενέργεια.

¹⁹ Wells, E., Trump, B. D., Finkel, A. M., & Linkov, I. (2020). A solution-focused comparative risk assessment of conventional and emerging synthetic biology technologies for fuel ethanol. *Synthetic Biology 2020: Frontiers in Risk Analysis and Governance*, 223-255.

²⁰ Mead, I. (2017). *International energy outlook 2017*. US Energy Information Administration.

²¹ Osaki, K. (2019). US energy information administration (EIA): 2019 edition US annual energy outlook report (AEO2019). *Haikan Gijutsu*, 61(8), 32-43.

²²<http://oceanis.lib2.uniwa.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/4145/%CE%9C%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BD%20%CE%A8%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%20%CE%A4%CE%95%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%8C%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Αυτή η μετάβαση οδηγεί σε επανεκτίμηση του ρόλου της περιοχής στην παγκόσμια ενεργειακή ασφάλεια. Η ανάπτυξη υποδομών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον Ινδο-Ειρηνικό αποκτά πρωταρχική σημασία, ευθυγραμμίζοντας με την επιτακτική ανάγκη μείωσης των εκπομπών άνθρακα. Η στροφή εισάγει επίσης ευκαιρίες για την περιοχή να γίνει κόμβος παραγωγής και διανομής τεχνολογιών καθαρής ενέργειας. Ωστόσο, μπορεί να προκύψουν προκλήσεις όπως η προσαρμογή της υπάρχουσας υποδομής μεταφορών και η αντιμετώπιση των γεωπολιτικών εντάσεων σχετικά με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Για την πλοήγηση αυτής της μετάβασης, η συνεργασία μεταξύ των χωρών του Ινδο-Ειρηνικού και των διεθνών ενδιαφερομένων είναι απαραίτητη. Η στρατηγική σημασία της περιοχής παραμένει, αν και με νέα εστίαση σε βιώσιμες και φιλικές προς το περιβάλλον πηγές ενέργειας. Η εξισορρόπηση οικονομικών συμφερόντων, περιβαλλοντικών ανησυχιών και γεωπολιτικών εκτιμήσεων θα είναι ζωτικής σημασίας για τη διαμόρφωση του Ινδο-Ειρηνικού ως ζωτικού παράγοντα στο εξελισσόμενο παγκόσμιο ενεργειακό τοπίο.

Κεφάλαιο Δεύτερο: Πως εξελίχθηκε η στρατηγική των ΗΠΑ στην πάροδο των χρόνων μέχρι και σήμερα

Ήδη από τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και την έναρξη της Ψυχροπολεμικής εποχής οι ΗΠΑ έδειξαν ενδιαφέρον στην περιοχή, η οποία είχε για αυτούς στρατηγική σημασία. Το πεδίο αντιπαράθεσης που εισήλθε η Αμερική σε αυτό τον χώρο ήταν αρχικά η αντιπαράθεση Ινδίας- Πακιστάν για την περιοχή του Κασμίρ. Αυτός είναι και ο λόγος που θεωρούμε τόσο σημαντική την διένεξη αυτή, στην διαχρονική ενασχόληση των ΗΠΑ με τον Ινδο-ειρηνικό.

2.1 Η διαμάχη Ινδίας και Πακιστάν, ως προοίμιο της εντατικότερης ανάμειξης των ΗΠΑ στην περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού

Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν ήθελαν να εμπλακούν στη διαφωνία μεταξύ Ινδίας και Πακιστάν για το Κασμίρ. Αλλά τα πράγματα άλλαξαν κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, όταν οι Ηνωμένες Πολιτείες άρχισαν να δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στη Νότια Ασία. Ενδιαφέρονταν ιδιαίτερα για το Πακιστάν επειδή

βρισκόταν σε μια σημαντική τοποθεσία για τα πετρελαϊκά συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών και της Βρετανίας στον Περσικό Κόλπο. Αυτό τους έκανε να ενδιαφέρονται περισσότερο για το τι συνέβαινε στην περιοχή.

Το θέμα της τρομοκρατίας έχει γίνει ένα σημαντικό πρόβλημα τόσο για την Ινδία όσο και για τις ΗΠΑ, ωθώντας τις ΗΠΑ να υιοθετήσουν μια νέα προσέγγιση στις σχέσεις τους με την Ινδία σχετικά με τη σύγκρουση στο Κασμίρ. Όταν προέκυψε η διαμάχη μεταξύ Ινδίας και Πακιστάν για το Κασμίρ, οι Ηνωμένες Πολιτείες αντιμετώπισαν πίεση από τη Βρετανία να αναγνωρίσουν επίσημα τον έλεγχο του Πακιστάν στις βόρειες περιοχές του Κασμίρ. Γνωρίζοντας ότι η Βρετανία δεν θα εκτιμούσε την απροκάλυπτη παρέμβαση, οι ΗΠΑ επέλεξαν μια πιο διακριτική προσέγγιση στην πολιτική τους στη Νότια Ασία, ενώ η Βρετανία αποχωρούσε από την περιοχή. Το πρωταρχικό κίνητρο πίσω από την κίνηση της Βρετανίας ήταν να εξασφαλίσει την υποστήριξη του Πακιστάν, ιδιαίτερα σε περίπτωση πιθανής σύγκρουσης με τη Σοβιετική Ένωση²³.

Η κυβέρνηση Τρούμαν ανέστειλε τις αποστολές όπλων τόσο στην Ινδία όσο και στο Πακιστάν. Ωστόσο, οι Βρετανοί ηγέτες προέτρεπαν επίμονα τις Ηνωμένες Πολιτείες να μεσολαβήσουν στη διαμάχη του 1948 καθώς και για τα χρόνια που θα ακολουθούσαν. Για να επεκτείνουν την επιρροή τους στη Νότια Ασία πέρα από τους δικούς τους περιορισμούς, οι Ηνωμένες Πολιτείες επέλεξαν να εργαστούν μέσω «εταίρων» ή «αντιπροσώπων». Σε μια περίπτωση, η Ινδία ζήτησε δέκα αμερικανικά αεροπλάνα μεταφοράς για να εκκενώσουν πενήντα χιλιάδες μη μουσουλμάνους πρόσφυγες τον Οκτώβριο του 1947. Παρά την ισχυρή σύσταση από τον Πρέσβη των ΗΠΑ Χένρι Γκρέιντι να εγκρίνει το αίτημα, αυτό απορρίφθηκε.

Καθώς οι Πακιστανοί δεν δέχθηκαν να συνεργαστούν, η σχεδιαζόμενη ανθρωπιστική αποστολή εγκαταλείφθηκε. Αυτή η απόφαση είχε στόχο να αποφευχθεί η άμεση ανάμειξη στις υποθέσεις της Ινδίας και του Πακιστάν, συμπεριλαμβανομένου του ζητήματος της συνέχισης της ιδιότητας μέλους της Κοινοπολιτείας για αυτά τα δύο πρόσφατα ανεξάρτητα έθνη. Καθώς φαινόταν πιθανό ότι το Πακιστάν θα διατηρήσει την ιδιότητά του ως μέλους, η εστίαση μετατοπίστηκε στην Ινδία. Η Κοινοπολιτεία, με ιδιαίτερη έμφαση στη Βρετανία, διαδραμάτισε

²³ Palit, P. S. (2001). The Kashmir policy of the United States: A study of the perceptions, conflicts and dilemmas. *Strategic Analysis*, 25(6), 781-803.

κρίσιμο ρόλο στις προσπάθειες για τη μεταφορά της εξουσίας στη Νότια Ασία το 1947. Αυτή η στρατηγική αναπτύχθηκε το 1949 και το 1950, κατά τη διάρκεια του Πολέμου της Κοινοπολιτείας που συνέπεσε με τη δημιουργία της ανεξάρτητης Ινδίας και Πακιστάν. Αντί να εμπλέκονται άμεσα στις υποθέσεις αυτών των νεοσύστατων εθνών, η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών ακολούθησε μια πολιτική προσέγγισης των χεριών, ευθυγραμμισμένη με τη βρετανική πολιτική έμμεσης επιρροής²⁴.

Γενικά, η κυβέρνηση Τρούμαν (1945-1953) ευθυγραμμίστηκε με τη Μεγάλη Βρετανία υπέρ ενός δημοψηφίσματος στο Κασμίρ. Ωστόσο, το θέμα μετατράπηκε σε αδιέξοδο λόγω της άκαμπτης θέσης του Νεχρού στη διαδικασία του δημοψηφίσματος και της αντίληψής του για την κυβέρνηση Τρούμαν ως μη φιλική προς την Ινδία. Ως αποτέλεσμα, έπεσε στη διοίκηση του Αϊζενχάουερ (1953-1961) να αντιμετωπίσει και να βρει μια λύση στη διαμάχη του Κασμίρ²⁵.

2.2 Η στήριξη των ΗΠΑ ως αντίβαρο στη Σοβιετική επιρροή

Καθώς ο χρόνος προχωρούσε, οι Ηνωμένες Πολιτείες καλλιεργούσαν σταθερά μια εταιρική σχέση και συμμαχία με το Πακιστάν, αναγνωρίζοντας τα αμοιβαία οφέλη αυτής της σχέσης. Αυτό έχει αποδειχθεί μέσω διαφόρων αμυντικών συμφωνιών, με τις Ηνωμένες Πολιτείες να απευθύνουν προσκλήσεις στο Πακιστάν να συμμετάσχει σε βασικές συμμαχίες όπως ο Οργανισμός Συνθήκης Νοτιοανατολικής Ασίας (SEATO) και ο Οργανισμός Κεντρικής Συνθήκης (CENTO), ενισχύοντας περαιτέρω τον δεσμό τους. Οι Ηνωμένες Πολιτείες συνειδητοποίησαν γρήγορα τη σημασία του να έχουν έναν γεωγραφικά πλεονεκτικό σύμμαχο στην περιοχή για να αντιμετωπίσουν την αυξανόμενη επιρροή της Σοβιετικής Ένωσης. Το Πακιστάν αναδείχθηκε ως κομβική τοποθεσία για την ίδρυση αεροπορικών βάσεων και εγκαταστάσεων συλλογής πληροφοριών, αποδεικνύοντας ότι είναι καθοριστικό για την υποστήριξη των αμερικανικών στρατιωτικών επιχειρήσεων. Επιπλέον, λόγω της στενής του γειτνίασης με τον πλούσιο σε πόρους Περσικό Κόλπο, το Πακιστάν έχει διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στη διαφύλαξη των ζωτικών κοιτασμάτων

²⁴ Brands, H. W. (1986). India and Pakistan in American strategic planning, 1947–54: The commonwealth as collaborator. *The Journal of Imperial and Commonwealth History*, 15(1), 41-54.

²⁵ Indurthy, R., & Haque, M. (2010). The Kashmir conflict: Why it defies solution. *International Journal on World Peace*, 9-44.

πετρελαίου της Μέσης Ανατολής, διασφαλίζοντας την προστασία τους έναντι πιθανών συγκρούσεων στην Ασία²⁶.

Αξίζει να αναφερθεί ότι τον Μάιο του 1954, οι Ηνωμένες Πολιτείες και το Πακιστάν υπέγραψαν τη Συμφωνία Αμοιβαίας Αμυντικής Βοήθειας, η οποία καθιέρωσε επίσημα την ευθυγράμμιση του Πακιστάν με τη Δύση. Τον Φεβρουάριο του 1962, όταν το Πακιστάν έθεσε για άλλη μια φορά το ζήτημα του Κασμίρ σε μια συνεδρίαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, οι Ηνωμένες Πολιτείες απέφυγαν να θέσουν μια διευθέτηση του Κασμίρ κατόπιν διαπραγματεύσεων ως προϋπόθεση για τη συνέχιση της στρατιωτικής βοήθειας προς το Πακιστάν. Οι ΗΠΑ, μαζί με την Κίνα και το Ηνωμένο Βασίλειο, υποστήριξαν την ιδέα της διεξαγωγής δημοψηφίσματος για την επίλυση της διαφοράς, ενώ η Ινδία και η ΕΣΣΔ αντιτάχθηκαν.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες αναγνώρισαν ότι όσο η σύγκρουση στο Κασμίρ παρέμενε ανεπίλυτη, η ινδική υποήπειρος θα παρέμενε ευάλωτη σε εξωτερική επιρροή. Αναγνώρισαν επίσης τη λεπτή ισορροπία δυνάμεων στην περιοχή. Τον Δεκέμβριο του 1959, ο Πρόεδρος Αϊζενχάουερ επισκέφθηκε τόσο την Ινδία όσο και το Πακιστάν και συζήτησε με τον Νεχρού το θέμα της αύξησης των ινδικών στρατευμάτων στο Κασμίρ. Ο Αϊζενχάουερ εξέφρασε την άποψή του ότι αυτή η κλιμάκωση ήταν ανεπιθύμητη και αποδυνάμωσε την άμυνα της υποηπείρου. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι προσκλήθηκε από τον Πρόεδρο Ayub Khan του Πακιστάν να συμμετάσχει σε σοβαρές συνομιλίες για το Κασμίρ, ο Αϊζενχάουερ δεν πρότεινε νέα πρωτοβουλία ούτε έκανε ουσιαστικά βήματα για την επίλυση της διαφοράς. Ως αποτέλεσμα, κατά τη διάρκεια της κυβέρνησης Τζόνσον (1963-1969), το επίκεντρο της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ απομακρύνθηκε από το ζήτημα του Κασμίρ λόγω της εμπλοκής των Ηνωμένων Πολιτειών στον πόλεμο του Βιετνάμ.

Βλέποντας την ευκαιρία να χρησιμοποιήσει την επιρροή της για να επιλύσει τη διαφορά στο Κασμίρ και να χρησιμοποιήσει το Πακιστάν ως μέσο για να περιορίσει την κομμουνιστική Κίνα, η κυβέρνηση Κένεντι ανέλαβε δράση. Τον Δεκέμβριο του 1962, αντιπροσωπείες των ΗΠΑ και της Βρετανίας, με επικεφαλής τους πρεσβευτές Averell Harriman και Duncan Sundays αντίστοιχα, επισκέφθηκαν την Ινδία και το Πακιστάν. Οι προσπάθειές τους πέτυχαν να πείσουν τον Nehru και

²⁶ Palit, P. S. (2001). The Kashmir policy of the United States: A study of the perceptions, conflicts and dilemmas. *Strategic Analysis*, 25(6), 781-803.

τον Ayub Khan να ξεκινήσουν άνευ όρων διαπραγματεύσεις για την επίλυση της διαφοράς στο Κασμίρ. Επίσης έπεισαν τον Ayub Khan ότι το δημοψήφισμα δεν ήταν η καλύτερη λύση. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών Αϊζενχάουερ προσπάθησε ενεργά να δημιουργήσει μια σύνδεση με την Ινδία, η οποία τελικά οδήγησε σε βελτιωμένες σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών. Ωστόσο, ο Nehru, ο πρωθυπουργός της Ινδίας, εξέφρασε την ανησυχία του για τη συμφωνία των ΗΠΑ να φέρουν το ζήτημα του Κασμίρ ενώπιον του Συμβουλίου Ασφαλείας και τη συνεχιζόμενη υποστήριξή τους για ένα δημοψήφισμα στην πολιτεία. Επιπλέον, οι Σοβιετικοί άσκησαν βέτο σε ένα ψήφισμα που καλούσε στρατεύματα του ΟΗΕ να σταθμεύουν στο Κασμίρ, περιπλέκοντας περαιτέρω το θέμα²⁷.

Επιπλέον, στη δεκαετία του 1970, οι Ηνωμένες Πολιτείες πήραν μια σημαντική απόφαση να τροποποιήσουν τη στάση τους σχετικά με το εμπάργκο όπλων που επιβλήθηκε στο Πακιστάν. Ωστόσο, αυτή η προσαρμογή δεν εκτελέστηκε αμέσως, καθώς οι αρχές των ΗΠΑ υποστήριζαν ότι η Σοβιετική Ένωση προμήθευε εξελιγμένα όπλα στην Ινδία. Παρά την καθυστερημένη άρση του εμπάργκο, η Αμερική επέμενε να προμηθεύει όπλα στο Πακιστάν ως μέρος της στρατηγικής της για τον περιορισμό της εξάπλωσης του κομμουνισμού. Αυτή η αφοσίωση στον περιορισμό του κομμουνισμού τροφοδοτήθηκε περαιτέρω από τη στρατιωτική παρουσία της Σοβιετικής Ένωσης στο Αφγανιστάν.²⁸

Ως αποτέλεσμα, τον Δεκέμβριο του 1984, η Ινδία και οι Ηνωμένες Πολιτείες συνήψαν μια σημαντική συμφωνία γνωστή ως Μνημόνιο Συνεννόησης (MOU) για τη μεταφορά τεχνολογίας. Η συμφωνία αυτή χρησίμευσε ως επίσημο πλαίσιο για την ανταλλαγή προηγμένων τεχνολογικών γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης μεταξύ των δύο χωρών. Τόνισε τα κοινά συμφέροντα για την αξιοποίηση της δύναμης της καινοτομίας και της επιστήμης για αμοιβαίο όφελος και πρόοδο. Το Μνημόνιο Συνεννόησης για τη μεταφορά τεχνολογίας υπογράμμισε την αυξανόμενη αναγνώριση των δυνατοτήτων της Ινδίας ως σημαντικού παίκτη στο παγκόσμιο τεχνολογικό τοπίο. Αντανακλά επίσης την προθυμία των Ηνωμένων Πολιτειών να

²⁷ Indurthy, R., & Haque, M. (2010). The Kashmir conflict: Why it defies solution. *International Journal on World Peace*, 38.

²⁸ Krishan, K. (2014). India, Pakistan and China Border Dispute With Special Reference to Jammu and Kashmir. *Journal of Global Research and Analysis*, 3(2), 4.

συνεργαστούν με την Ινδία, αναγνωρίζοντας τις ικανότητές και τις φιλοδοξίες της για τεχνολογικές προόδους.

Αυτή η συμφωνία έθεσε τα θεμέλια για περαιτέρω συνεργασία και συνεργασία σε διάφορους τομείς, ενισχύοντας μια ισχυρότερη και πιο γόνιμη σχέση μεταξύ Ινδίας και Ηνωμένων Πολιτειών. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, οι Ηνωμένες Πολιτείες προσδιόρισαν την Ινδία ως πιθανό σύμμαχο στις προσπάθειές τους να περιορίσει τον κομμουνισμό που προέρχεται από την Κίνα και να αντιμετωπίσει την επεκτεινόμενη σοβιετική επιρροή. Αναγνωρίζοντας τη στρατηγική σημασία της Ινδίας, οι ΗΠΑ προσπάθησαν να δημιουργήσουν μια σχέση συνεργασίας με την Ινδία, ιδιαίτερα στον τομέα της τεχνολογίας αιχμής και των αμυντικών συστημάτων, τα οποία ήταν ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη και την ασφάλεια των δύο εθνών.

Συνοπτικά, τα χρόνια που εκτείνονται από το 1982 έως το 1987 σημειώθηκαν θετικές αλλαγές στις σχέσεις Ινδίας-ΗΠΑ, που χαρακτηρίστηκε από την πρόσκληση της πρωθυπουργού Indira Gandhi στην Ουάσιγκτον, την αναγνώριση της στρατηγικής σημασίας της Ινδίας και την υπογραφή του MOU για τη μεταφορά τεχνολογίας. Οι εξελίξεις αυτές όχι μόνο στέρεψαν τον δεσμό μεταξύ των δύο χωρών αλλά και άνοιξαν το δρόμο για μελλοντικές συνεργασίες σε τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος, συμβάλλοντας τελικά στην πρόοδο και την ευημερία και των δύο εθνών²⁹.

Κεφάλαιο Τρίτο: Παράγοντες οι οποίοι που διαμορφώνουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εξελίσσεται η στρατηγική των ΗΠΑ στον Ινδο-Ειρηνικό

3.1 Ο παράγοντας της Ινδίας

Για να αποκτήσουμε μια βαθύτερη κατανόηση της περίπλοκης δυναμικής ισχύος στην περιοχή, είναι επιτακτική ανάγκη να εξετάσουμε το ταχέως εξελισσόμενο έθνος της Ινδίας. Αναλύοντας πώς η Ινδία διαμορφώνει τις πολιτικές της ως απάντηση στο μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό τοπίο, μπορούμε να κατανοήσουμε τη σημασία της για την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ και εάν τελικά επηρεάζει την αμερικανική παρουσία στην περιοχή.

²⁹ <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/28341/1/AtlasisAlexandrosMsc2022.pdf>

Επιπλέον, η Ινδία επεκτείνει την συνεργασία της σε διπλωματικό και οικονομικό επίπεδο με χώρες της Νότιας Θάλασσας της Κίνας, όπως το Βιετνάμ, δείχνοντας την πρόθεσή της να εδραιώσει τις σχέσεις της με την Ένωση Εθνών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN). Προκειμένου να αυξήσει την παρουσία της στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας, η Ινδία διεξάγει διμερείς ναυτικές ασκήσεις με διάφορα κράτη μέλη της ASEAN και εκφράζει έντονο ενδιαφέρον για την περιοχή.

Αυτή η τάση έχει τις ρίζες της ως ένα βαθμό στις ανησυχίες της Ινδίας σχετικά με την εξελισσόμενη δυναμική με την Κίνα. Λαμβάνοντας υπόψη την τρέχουσα κατάσταση των σχέσεων ΗΠΑ-Κίνας, είναι λογικό να υποθέσουμε ότι οι ΗΠΑ θα καλωσόριζαν τη συμμετοχή της Ινδίας στον Τετραμερή Διάλογο για την Ασφάλεια (QUAD) ως μέσο αποτροπής της Κίνας. Η έννοια της «Ινδο-Ειρηνοποίησης» στην Ασία εμφανίζεται με δύο διακριτούς τρόπους. Πρώτον, είναι ευρέως αποδεκτό ότι η Ινδία αδυνατεί πλέον να παραμείνει απομονωμένη από το στρατηγική δομή της Ασίας. Δεύτερον, αντικρουόμενα οράματα σχετικά με την εγκαθίδρυση μιας περιφερειακής τάξης έρχονται στο προσκήνιο.

Ο ρόλος της Ινδίας σε αυτή τη διαδικασία είναι καθοριστικός, καθώς αντιπροσωπεύει το στοιχείο «Ινδο» στο ευρύτερο πλαίσιο «Ινδο-Ειρηνικού». Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι πολιτικές Ινδο-Ειρηνικού δεν επιδιώκουν να αποκλείσουν την Κίνα. Αντίθετα, αναγνωρίζουν τη σημασία τόσο της Κίνας όσο και της Ινδίας στην περιοχή και νομιμοποιούν τους ρόλους τους στην ασφάλεια. Ωστόσο, η ένταξη της Ινδίας χωρίς αμφιβολία ισορροπεί το σχετικό βάρος της Κίνας στην περιοχή.

Η Ινδία αναδεικνύεται σε ένα ισχυρό έθνος που όχι μόνο εστιάζει στην εσωτερική της ανάπτυξη, αλλά εμπλέκεται ενεργά και σε εξωτερικές υποθέσεις. Η πολιτική «Act East», που διαδέχεται την «Look East Policy», είναι η προσπάθεια του Νέου Δελχί να δημιουργήσει ισχυρές οικονομικές - στρατηγικές σχέσεις με χώρες της περιοχής Ινδο-Ειρηνικού. Ως παράδειγμα μπορούν να αναφερθούν οι κοινές Ναυτικές ασκήσεις που διεξάγουν από κοινού η Ινδία και η Ιαπωνία, ενισχύοντας έτσι τη στρατηγική τους συνεργασία.

Σύμφωνα με τον μελετητή Dhruva Jaishankar, το Τόκιο θεωρείται ως αναπόσπαστος εταίρος στην αρχιτεκτονική ασφάλειας της περιοχής από την οπτική γωνία της Ινδίας. Επιπλέον, η προσθήκη της Ινδίας στην εξίσωση δεν συνεπάγεται

επέκταση της αμερικανικής στρατηγικής περιορισμού. Πρώτον, η Ινδία λειτουργεί ανεξάρτητα από το οικοδόμημα των συμμαχιών των Ηνωμένων Πολιτειών στην περιοχή και η αδέσμευτη πολιτική της επιτρέπει εκτεταμένους δεσμούς με διάφορες χώρες, αποφεύγοντας παράλληλα να πάρει μια σαφή θέση στην περιοχή.

Στην πραγματικότητα, η Ινδία στοχεύει να αποφύγει μια στρατηγική εξισορρόπησης στον Ινδο-Ειρηνικό, η οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μια σκόπιμη προσπάθεια κατευνασμού του Πεκίνου. Στην ομιλία του στο Διάλογο Shangri-La 2018, ο πρωθυπουργός Μόντι τόνισε την επιθυμία της Ινδίας να μην είναι ο Ινδο-Ειρηνικός χώρος κυριαρχίας για ανταγωνιστικές δυνάμεις. Ως εκ τούτου, η Ινδία δεν βλέπει τον Ινδο-Ειρηνικό ως εργαλείο για τον περιορισμό της Κίνας³⁰.

Η πολιτική της Ινδίας στην ανατολική περιοχή αντικατοπτρίζει τη συμβολή της στον Ινδικό και τον Ειρηνικό Ωκεανό. Ο παγκόσμιος εμπορικός δρόμος μέσω των στενών της Μάλακας διασχίζει τον ευρύτετο Ινδικό Ωκεανό. Για την Κίνα και την Ιαπωνία, η εξάρτησή τους από τις θαλάσσιες γραμμές επικοινωνίας (SLOC) για τις εισαγωγές ενέργειας υπογραμμίζει τη σημασία του Ινδικού Ωκεανού για την οικονομική τους ασφάλεια, τόσο στο πλαίσιο του εμπορίου όσο και της ναυτικής πρόσβασης. Η Κίνα εκδηλώνει ενδιαφέρον για τον Ινδικό Ωκεανό μέσω της στρατηγικής του "String of Pearls", παρότι αυτός ο όρος δεν είναι επίσημος και δεν υπάρχει στο κινεζικό λεξικό .

Η επέκταση του Ναυτικού του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLAN) υποδεικνύει πως η ανάμιξή του στον Ινδικό Ωκεανό πρόκειται να αυξηθεί, χωρίς να εξαιρούνται οι αποστολές εναντίων της πειρατείας στον Κόλπο του Άντεν. Τελευταία, η Κίνα έχει κατηγορηθεί για τον τρόπο που χρησιμοποιεί επενδύσεις σε υποδομές για να αποκτήσει λιμενικές εγκαταστάσεις σε χώρες γύρω από την Ινδία.

Όπως γίνεται αντιληπτό, η στρατηγική σημασία του Ειρηνικού Ωκεανού οφείλεται κατά πολύ στην ανάμιξή της Κίνας αλλά και του ενεργού ρόλου της Ινδίας. Σε αυτό το πλαίσιο, όπως επισημαίνει ο ερευνητής Priya Chacko, η Κίνα και η Ινδία αποτελούν τους κύριους παράγοντες του σύγχρονου Ινδο-Ειρηνικού. Επιπλέον, η περιοχή αναδεικνύει τη σημασία της οικονομικής ασφάλειας, καθώς οι εμπορικοί

³⁰ Rajagopalan, R. (2020). Evasive balancing: India's unviable Indo-Pacific strategy. *International Affairs*, 96(1), 75-93.

δρόμοι της περιοχής συνδέονται με την θαλάσσια πρόσβαση και την ασφάλεια στον τομέα της ενέργειας ³¹.

3.2 Αύξηση της κινεζικής επιρροής

Η κλιμακούμενη επιρροή της Κίνας στην περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού, ώθησε τις Ηνωμένες Πολιτείες να επινοήσουν συγκεκριμένες στρατηγικές. Είναι σημαντικό να εμβαθύνουμε στο γιατί η Κίνα αναγνωρίζεται ως μια τρομερή δύναμη ικανή να ασκήσει τόσο σημαντική επιρροή στις παγκόσμιες εξελίξεις. Αναμφισβήτητα, η Κίνα διέρχεται μια συνεχή διαδικασία ανάπτυξης. Ο πρωταρχικός του στόχος περιστρέφεται γύρω από την υλοποίηση του «κινεζικού ονείρου», το οποίο είναι περίπλοκα συνδεδεμένο με την ευημερία και την παγκόσμια δύναμη του λαού του.

Υπό την ηγεσία του Κομμουνιστικού Κόμματος, η Κίνα υιοθέτησε μια μεταρρυθμιστική πολιτική που όχι μόνο συμβάλλει στην περιφερειακή σταθερότητα, αλλά προωθεί επίσης την οικονομική ευημερία στην ευρύτερη περιοχή. Στη διεθνή σκηνή, η Κίνα απεικονίζεται ως ένας ειρηνικός και εποικοδομητικός παίκτης, δίνοντας μεγάλη έμφαση στις εγχώριες μεταρρυθμίσεις και την οικονομική πρόοδο. Συνοψίζοντας, η άνοδος της Κίνας ως παγκόσμιας δύναμης σηματοδοτείται από την ακλόνητη δέσμευσή της στην ανάπτυξη και την επιδίωξη του κινεζικού ονείρου.

Η ειρηνική προσέγγισή της στις διεθνείς υποθέσεις, σε συνδυασμό με την οικονομική της ανδρεία, διευκόλυνε την ανάβασή στη θέση της δεύτερης μεγαλύτερης οικονομίας στον κόσμο. Η εξωτερική πολιτική της Κίνας, καθοδηγούμενη από τις αρχές του Κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος, υπογραμμίζει την αφοσίωσή της στην εθνική κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα, ενώ επιδιώκει ειρηνικές λύσεις στις συγκρούσεις. Καθώς οι Ηνωμένες Πολιτείες παλεύουν με την αυξανόμενη επιρροή της Κίνας, η περιφερειακή διπλωματία αναδεικνύεται ως κρίσιμη πτυχή στην πλοήγηση στην περίπλοκη δυναμική της σχέσης τους.

Η ειρηνική άνοδος της Κίνας μπορεί να αποδοθεί σε πολλούς παράγοντες, όπως η δέσμευσή της για την περιφερειακή ασφάλεια, η σταθερότητα στην Κορεατική Χερσόνησο, η καταπολέμηση της διάδοσης των πυρηνικών όπλων, η καταπολέμηση της πειρατείας στον Ειρηνικό Ωκεανό και η αποφασιστικότητά της να

³¹ Chacko, P. (2014). The rise of the Indo-Pacific: understanding ideational change and continuity in India's foreign policy. *Australian Journal of International Affairs*, 68(4), 433-452.

καταπολεμήσει την τρομοκρατία. Καθώς η Κίνα έχει αναπτυχθεί και προβλέπεται ότι θα ξεπεράσει τις Ηνωμένες Πολιτείες στο εγγύς μέλλον. Ωστόσο, για να διατηρηθεί αυτή η αναπτυξιακή τροχιά, η Κίνα απαιτεί ένα σταθερό περιφερειακό περιβάλλον. Όταν αναλύεται η δυναμική των σχέσεων ΗΠΑ-Κίνας όσον αφορά τη συνεργασία, τον ανταγωνισμό και τη λήψη προοπτικών, γίνεται προφανές ότι η περιφερειακή διπλωματία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο.

Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι Ηνωμένες Πολιτείες εδραίωσαν τη θέση τους ως κυρίαρχη δύναμη στην περιοχή Ασίας-Ειρηνικού, επηρεάζοντας σημαντικά τη γεωπολιτική και γεωοικονομική θέση της Κίνας. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1950-1960, οι ΗΠΑ θεωρούνταν απειλή για την ασφάλεια από την Κίνα, αλλά η συνεργασία εμφανίστηκε κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1970-1980 λόγω της τριγωνικής διπλωματίας κατά την εποχή του Ψυχρού Πολέμου.

Στη συνέχεια, μετά τον Ψυχρό Πόλεμο, η κυβέρνηση Ομπάμα εφάρμοσε τη «Πολιτική Στρατηγικής Εξισορρόπησης» στις σχέσεις της με την Κίνα. Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση παρουσίασε μια σημαντική ευκαιρία για την Κίνα να αποκτήσει μεγαλύτερο μερίδιο της παγκόσμιας οικονομίας μέσω της συνεργασίας για την ανασυγκρότηση του διεθνούς συστήματος. Κατά συνέπεια, γινόμαστε μάρτυρες μιας στροφής προς ένα πολυπολικό διεθνές σύστημα. Στο νέο αυτό σύστημα η Κίνα παίρνει σταδιακά τη θέση της ως ηγετική δύναμη, γεγονός που που αντιτίθεται στις μονοπολικές φιλοδοξίες των Ηνωμένων Πολιτειών.

Η εξωτερική πολιτική της Κίνας διαμορφώνεται από τις αρχές που υιοθετεί το Κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα, ιδίως όσον αφορά την άμυνα και την ασφάλεια, όπου υποστηρίζει τις αξίες της εθνικής κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας. Η Κίνα διαθέτει σημαντικούς πόρους στον στρατιωτικό της τομέα, με στόχο τη δημιουργία ενός σύγχρονου στρατού ικανού να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις προκλήσεις που θέτει η εποχή της πληροφορίας. Επιπλέον, η Κίνα δηλώνει ανοιχτά τη δέσμευσή της να ακολουθήσει μια στρατηγική ειρηνικής ανάπτυξης και να υιοθετήσει μια ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική για την ειρηνική επίλυση των διαφορών.³²

³² James, K (2007). Η Κίνα κατακτά τον κόσμο. 11th ed. Αθήνα: Νίκας / Ελληνική Παιδεία Α.Ε.. 303.

Υπάρχουν τρία κρίσιμα στοιχεία που καθορίζουν τη σχέση μεταξύ Κίνας και Ηνωμένων Πολιτειών στην Ασία. Αυτά τα στοιχεία περιλαμβάνουν τη σύμπλευση σε ζητήματα που είναι επωφελή και για τους δύο, τον ανταγωνισμό μεταξύ των δύο εθνών και τις προσπάθειες της Κίνας να διαμορφώσει την περιφερειακή της διπλωματία προκειμένου να βελτιώσει τις σχέσεις της με τις γειτονικές χώρες. Το θεμέλιο του ιδεολογικού πλαισίου που καθοδηγεί την αλληλεπίδραση μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας έχει τις ρίζες του στη φιλελεύθερη τάξη πραγμάτων. Ωστόσο, ο ανταγωνισμός μεταξύ τους επηρεάζεται επίσης σε μεγάλο βαθμό από ρεαλιστικές έννοιες όπως η άσκηση εξουσίας, η σημασία της κυριαρχίας και η εξισορρόπηση των θεσμικών δυνάμεων.³³.

Η σχέση μεταξύ Κίνας και Ιαπωνίας επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τη συνεχιζόμενη διαμάχη μεταξύ των δύο χωρών, και αυτό έχει σημαντικές επιπτώσεις και για τις Ηνωμένες Πολιτείες, δεδομένης της σημασίας της Ιαπωνίας ως βασικού συμμάχου στην περιοχή. Προκειμένου να αποφευχθούν ενδεχόμενες συγκρούσεις, έχει προταθεί η καθιέρωση ευρύτερης συνεργασίας, ιδίως για την αντιμετώπιση ζητημάτων όπως το πυρηνικό πρόγραμμα της Βόρειας Κορέας και η κατάσταση στο Αφγανιστάν.

Τόσο η Κίνα όσο και οι ΗΠΑ μοιράζονται ένα κοινό συμφέρον για τη διατήρηση της σταθερότητας στην ευρύτερη περιοχή Ασίας-Ειρηνικού. Κοιτάζοντας το μέλλον, είναι προφανές ότι η συνεργασία και ο ανταγωνισμός μεταξύ Κίνας και ΗΠΑ θα συνεχίσουν να συνυπάρχουν, αντιπροσωπεύοντας τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Από τη μία πλευρά, υπάρχουν περιπτώσεις όπου η συνεργασία ανθίζει, όπως σε θέματα που αφορούν την Κορεατική Χερσόνησο, το Αφγανιστάν και τις προσπάθειες κατά της τρομοκρατίας.

Από την άλλη πλευρά, ο ανταγωνισμός προκύπτει σε σενάρια όπου οι ΗΠΑ επεκτείνουν την υποστήριξή τους σε χώρες όπως οι Φιλιππίνες, η Ιαπωνία και το Βιετνάμ. Ρεαλιστικά μιλώντας, η Κίνα ενισχύει ενεργά τους πολιτικούς και οικονομικούς της δεσμούς με τα γειτονικά της έθνη, επεκτείνοντας έτσι την περιφερειακή της επιρροή, ως μέσο ανταγωνισμού με τις ΗΠΑ σε διάφορα μέτωπα. Ως εκ τούτου, είναι σαφές ότι η διπλωματία της Κίνας στον 21ο αιώνα θα παίζει

³³ Kyae, L – Robert, H. (2015). A comparative review for understanding elite interest and climate change policy in China. Springer Science & Business Media Dordrecht. 1 (1), 1177-1193.

καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της δυναμικής των σχέσεων στην περιοχή Ασίας-Ειρηνικού.³⁴

Η προσέγγιση της Κίνας έναντι άλλων μεγάλων δυνάμεων, όπως η Ρωσία, η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ιαπωνία και η Ινδία, έχει επίσης υποστεί αισθητή μεταμόρφωση. Αγκαλιάζοντας μια νέα ρεαλιστική προσέγγιση, η Κίνα επιδιώκει να δημιουργήσει αμοιβαία επωφελείς σχέσεις με αυτά τα έθνη. Αυτή η αλλαγή στρατηγικής αντανακλά την αυξανόμενη επιρροή της Κίνας στην παγκόσμια σκηνή και την επιθυμία της να καλλιεργήσει ένα περιβάλλον συνεργασίας και συνεργασίας.

Οι στενοί δεσμοί μεταξύ Κίνας και ASEAN είναι υψίστης σημασίας όσον αφορά την περιφερειακή ασφάλεια. Αυτή η σχέση περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα αλληλεπιδράσεων, που κυμαίνονται από ιδεαλιστικές φιλοδοξίες έως πρακτικό ρεαλισμό. Και τα δύο μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της διατήρησης μιας ισχυρής και συνεργατικής συμμαχίας, καθώς επηρεάζει άμεσα τη σταθερότητα και την ευημερία της περιοχής στο σύνολό της. Συμπερασματικά, η άνοδος της Κίνας ως ηγέτης στο ASEAN και η δέσμευσή της για την προώθηση της παγκόσμιας ειρήνης δεν μπορούν να υποτιμηθούν. Οι πρωτοβουλίες του Προέδρου Xi Jinping, συμπεριλαμβανομένης της σημαντικής οικονομικής επένδυσης σε ειρηνευτικές δυνάμεις και η μείωση των στρατευμάτων, καταδεικνύουν την αποφασιστικότητα της Κίνας να παίζει κεντρικό ρόλο στην παγκόσμια ασφάλεια. Ο στενός δεσμός μεταξύ Κίνας και ASEAN, καθώς και η εξελισσόμενη προσέγγιση της Κίνας έναντι άλλων μεγάλων δυνάμεων, ενισχύουν περαιτέρω τη θέση της ως βασικό παράγοντα στη διαμόρφωση του μέλλοντος των διεθνών σχέσεων.

Η Κίνα έχει αναδειχθεί ως κυρίαρχη δύναμη στην περιοχή ASEAN και πλέον αναγνωρίζεται ως βασικός παράγοντας για την προώθηση της παγκόσμιας ειρήνης. Αυτή η αναγνώριση οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις προσπάθειες του Προέδρου Xi Jinping, ο οποίος έχει αναλάβει σημαντική δέσμευση για την υπόθεση. Σε μια αξιοσημείωτη κίνηση, η Κίνα δεσμεύτηκε να διαθέσει ένα εκπληκτικό 1 δισεκατομμύριο δολάρια ετησίως για τη δημιουργία μιας ειρηνευτικής στρατιωτικής δύναμης αποτελούμενης από 8.000 υψηλά εκπαιδευμένο προσωπικό. Αυτή η σημαντική επένδυση υπογραμμίζει την ακλόνητη αφοσίωση της Κίνας στη διατήρηση

³⁴ WU, X. (2016). Cooperation, competition and shaping the outlook: The United States and China's neighbourhood diplomacy. *International Affairs*. 92 (4), 849–867.

της παγκόσμιας σταθερότητας. Επιπλέον, ο Πρόεδρος Jinping έκανε μια πρωτοποριακή ανακοίνωση σχετικά με τη μείωση των κινεζικών στρατευμάτων κατά 300.000. Αυτή η απόφαση, που έχει τις ρίζες της στην πεποίθηση του «αφοπλισμού», στοχεύει στην ενίσχυση και σταθεροποίηση του παγκόσμιου τοπίου ασφάλειας. Κάνοντας αυτό το τολμηρό βήμα, η Κίνα επιδεικνύει την προθυμία της να συνεισφέρει σε έναν πιο ασφαλή κόσμο, ενώ παράλληλα αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση για άλλα έθνη³⁵.

Η Κίνα έχει διατυπώσει την έννοια της «Νέας Ασιατικής Ασφάλειας» που δίνει έμφαση στην ευθύνη των ασιατικών εθνών στη διαχείριση των περιφερειακών υποθέσεων. Αυτό αντιπροσωπεύει μια μετατόπιση της στρατηγικής της Κίνας από τον Δυτικό Ειρηνικό στην Κεντρική Ευρασία, με στόχο την προώθηση θετικών σχέσεων με γειτονικές χώρες, καθώς και με τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ιαπωνία και τη Ρωσία. Η προσέγγιση της Κίνας μπορεί να συνοψιστεί ως «Κρατώντας χαμηλό προφίλ, αναπτύσσοντας τις δυνατότητές μας», όπου επιδιώκει να προωθήσει την ειρήνη και την ευημερία μέσω συνεργατικών προσπαθειών, ενώ παράλληλα προστατεύει τα δικά της εθνικά συμφέροντα.

Για να το υποστηρίξει αυτό, η Κίνα συνεχίζει να ενισχύει τις στρατιωτικές της ικανότητες και αγωνίζεται για ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο στη σκληρή όσο και στη μαλακή δύναμη. Η διπλωματία της Κίνας έχει αναγνωριστεί για τη δύναμή της, ιδιαίτερα από το 2009. Προκειμένου να επιτύχει τον στόχο της να γίνει παγκόσμια δύναμη, η Κίνα αναγνωρίζει την ανάγκη να ανοιχτεί περαιτέρω στον δυτικό κόσμο. Αυτή η πολιτική διαφάνειας συνεχίστηκε για περισσότερες από τρεις δεκαετίες και η παγκόσμια οικονομική κρίση του 2007-2008 παρουσίασε ευκαιρίες στην Κίνα να πραγματοποιήσει τις ιδέες της και να συμβάλει στην αναδιάρθρωση της διεθνούς τάξης. Σήμερα, η Κίνα είναι ο μεγαλύτερος πιστωτής των Ηνωμένων Πολιτειών και συμμετέχει ενεργά σε διάφορες πρωτοβουλίες στην Αφρική και τη Λατινική Αμερική.³⁶

³⁵ Zhang, Z. (2016). CHINA'S INTERNATIONAL STRATEGY AND ITS IMPLICATIONS FOR SOUTHEAST ASIA. *Southeast Asian Affairs* 2016. 1 (1), 55-66.

³⁶ Yadong, L. (1999). *International Strategy and Subsidiary Performance in China*. *Thunderbird International Business Review*. 41 (2), 153-178.

Παρά το γεγονός ότι γνωρίζει τις διαμαρτυρίες και την αναταραχή που προκαλούν αυτές οι ανισότητες, η κινεζική ηγεσία εργάζεται ενεργά για την εφαρμογή κοινωνικών μεταρρυθμίσεων. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις στοχεύουν στην ανακατανομή των πόρων με διαφανή τρόπο και δίνουν προτεραιότητα στην ηθική και κοινωνική δικαιοσύνη. Αναγνωρίζοντας τη σημασία της περιφερειακής ανάπτυξης, η ηγεσία της Κίνας εστιάζει στην εσωτερική ανάπτυξη, στη διασφάλιση της εθνικής κυριαρχίας, στην προώθηση της περιφερειακής σταθερότητας και στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των εθνών της περιοχής.

Για την επίτευξη βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης, είναι ζωτικής σημασίας να ενισχυθεί η οικονομική και πολιτιστική ολοκλήρωση κατά τη διάρκεια της συνεχιζόμενης μετάβασης της Κίνας σε ένα νέο επίπεδο. Το 2010, η Κίνα γνώρισε ένα σημαντικό ορόσημο καθώς ξεπέρασε την Ιαπωνία και έγινε η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία παγκοσμίως, ακολουθώντας μόνο τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Αυτό το επίτευγμα συνοδεύτηκε από μια σημαντική επένδυση 279 δισεκατομμυρίων δολαρίων στην έρευνα και την καινοτομία το 2017. Ωστόσο, αυτή η ταχεία ανάπτυξη και το άνοιγμα προς τον έξω κόσμο είχαν αρνητικές επιπτώσεις στα λιγότερο προνομιούχα τμήματα της κοινωνίας. Όσον αφορά τη διεθνή στρατηγική της Κίνας, στοχεύει στη δημιουργία μιας «Δυναμικής Κίνας» και να συμβάλει στην ανασυγκρότηση της παγκόσμιας τάξης. Αντί να εγκρίνει ένα μονοπολικό σύστημα, η Κίνα συνηγορεί υπέρ μιας τάξης που ευθυγραμμίζεται με τα συμφέροντα των αναδύομενων δυνάμεων, όπως εκπροσωπούνται από το G-20. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το μονοκομματικό σύστημα παραμένει θεμελιώδης πτυχή της εσωτερικής πολιτικής της Κίνας και λειτουργεί ως ακρογωνιαίος λίθος για την επιβίωση της χώρας³⁷.

Κεφάλαιο Τέταρτο: Εξελίξεις σε διεθνείς σχέσεις και συμμαχίες των ΗΠΑ στην περιοχή

4.1 Rare Earth Elements (REE)

Η αλυσίδα εφοδιασμού ημιαγωγών είναι πολύπλοκη και περιλαμβάνει διάφορα στάδια παραγωγής που βρίσκονται σε χώρες σαν την Ταϊβάν, η Ιαπωνία, η Νότια

³⁷ Qin, Y. (2014). Continuity through Change: Background Knowledge and China's International Strategy. *The Chinese Journal of International Politics*. 10 (1093), 285–314.

Κορέα, η Ολλανδία και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Εκτός από το ότι έχει στη διάθεσή της μεγάλο εργατικό δυναμικό, η Κίνα διαθέτει ορυκτές πηγές που είναι ζωτικής σημασίας για την παραγωγή καταναλωτικών αγαθών στις σύγχρονες κοινωνίες.

Αυτοί οι πόροι έχουν μεγάλη ζήτηση στη διεθνή αγορά λόγω της σπανιότητάς τους και της τάσης τους να συνδέονται χημικά με άλλα μέταλλα και ορυκτά, καθιστώντας τη διαδικασία εξόρυξης και διαχωρισμού αρκετά δύσκολη. Από την 1η Αυγούστου 2023, οι κινεζικές εταιρείες που ασχολούνται με την εξαγωγή σπάνιων πρώτων υλών όπως το γάλλιο και το γερμάνιο υποχρεούνται πλέον να λάβουν ειδική άδεια. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Κίνα κατέχει τη θέση του μεγαλύτερου παγκόσμιου προμηθευτή σπάνιων γαιών, οι οποίες αποτελούν κρίσιμα συστατικά στην παραγωγή ημιαγωγών και ηλιακών συλλεκτών. Συγκεκριμένα, η Κίνα είναι υπεύθυνη για την παραγωγή του 95% του παγκόσμιου γαλλίου και περίπου τα δύο τρίτα του γερμανίου, τα οποία θεωρούνται κρίσιμα υλικά στη βιομηχανία ημιαγωγών.³⁸

Επιπλέον, λόγω του γεγονότος ότι ένας σημαντικός αριθμός αυτών των στοιχείων διαθέτει είτε ραδιενεργές ιδιότητες είτε ακραία τοξικότητα, κατά τις διαδικασίες εξαγωγής, επεξεργασίας, διάσπασης και απομόνωσης, υπάρχει αναπόφευκτη απελευθέρωση σημαντικών επιπέδων ραδιενέργειας και άλλων επικίνδυνων τοξικών εκπομπών. Αυτές οι εκπομπές αποτελούν σοβαρή για το περιβάλλον ³⁹.

Οι υδατοδιαλυτές ενώσεις έχουν τυπικά ένα μέτριο επίπεδο τοξικότητας, ενώ οι αδιάλυτες ενώσεις είναι εξαιρετικά τοξικές. Αυτό αποτελεί πρόκληση για τις χώρες όταν αποφασίζουν εάν θα εξορύξουν αυτά τα στοιχεία ή θα υποβληθούν σε διαδικασίες εξόρυξης και απομόνωσής τους. Επιπλέον, είναι δύσκολο για άλλα έθνη να αποδεχτούν τα ραδιενεργά και τοξικά απόβλητα που συνοδεύουν αυτές τις ενώσεις. Κατά συνέπεια, ενώ τα ίδια τα χημικά μπορεί να είναι άμεσα διαθέσιμα στη φύση, το να βρούμε χώρες πρόθυμες να αναλάβουν τις απαραίτητες διαδικασίες για να τις καταστήσουν κατάλληλες για βιομηχανική χρήση αποτελεί πρόκληση. Αυτή η έλλειψη προσφοράς, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη ζήτηση, οδηγεί αναπόφευκτα

³⁸ Tertia, J., & Perwita, A. A. B. (2018). Maritime Security in Indo-Pacific: Issues, Challenges, and Prospects. *Jurnal Ilmiah Hubungan Internasional*, 14(1), 77-95.

³⁹ Saeed, M. (2017). From the Asia-Pacific to the indo-Pacific: Expanding Sino-US strategic competition. *China Quarterly of International Strategic Studies*, 3(04), 499-512.

σε αύξηση των τιμών αυτών των στοιχείων, τα οποία είναι ζωτικής σημασίας για την παραγωγή καταναλωτικών αγαθών παγκοσμίως.⁴⁰

Δεν αποτελεί έκπληξη, επομένως, ότι η Κίνα έχει αποκτήσει φήμη για το μολυσμένο περιβάλλον της. Στην Κίνα, οι διάφορες δραστηριότητες που σχετίζονται με την εξόρυξη και την επεξεργασία μετάλλων έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη γύρω βλάστηση. Αυτές οι αρνητικές επιπτώσεις επεκτείνονται στον αέρα, το νερό και το έδαφος, με αποτέλεσμα τη συσσώρευση επιβλαβών ουσιών που αποτελούν σημαντικό κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία. Οι άνθρωποι που ζουν σε αυτές τις περιοχές διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να αναπτύξουν σοβαρά αναπνευστικά προβλήματα, ασθένειες των πνευμόνων, καρκίνο και, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και θάνατο.⁴¹

Δεδομένου του τεράστιου πληθυσμού της Κίνας, φαίνεται ότι η θυσία ορισμένων ανθρώπινων ζώων μπορεί να θεωρήθηκε ως απαραίτητο βήμα στην επιδίωξή τους να γίνουν υπερδύναμη. Αυτή η απόφαση πιθανότατα επηρεάστηκε από το γεγονός ότι η Κίνα διαθέτει άφθονα αποθέματα ανόργανων χημικών στοιχείων-οξειδίων, που βρίσκονται κυρίως στην Εσωτερική Μογγολία. Αναλαμβάνοντας το ρίσκο και εκμεταλλευόμενος αυτούς τους πόρους, η Κίνα όχι μόνο απέκτησε τον έλεγχο αλλά και καθιέρωσε παγκόσμια κυριαρχία στη διανομή αυτών των στοιχείων στην παγκόσμια αγορά.

Κατά τη διάρκεια μιας επίσκεψης στη Νότια Κίνα τον Ιανουάριο του 1992, ο τότε Πρόεδρος της Κίνας, Ντενγκ Σιαοπίνγκ, τόνισε τη σημασία των αποθεμάτων σπάνιων γαιών της Κίνας σε μια ομιλία του. Συνέκρινε τον πετρελαϊκό πλούτο της Μέσης Ανατολής με τις σπάνιες γαίες της Κίνας, τονίζοντας τη στρατηγική σημασία αυτών των πόρων. Ο Ντενγκ τόνισε τη σημασία του χειρισμού των σπάνιων γαιών με μεγάλη προσοχή, την εξόρυξή τους με υπευθυνότητα και τη μεγιστοποίηση του πλεονεκτήματος που διαθέτει η Κίνα όσον αφορά αυτούς τους πολύτιμους πόρους»⁴²

Οι σπάνιες γαίες, επίσης γνωστές ως Στοιχεία Σπάνιας Γης (REE), είναι βασικά συστατικά για την κατασκευή ηλεκτρονικών ειδών υψηλής απόδοσης.

⁴⁰ Saeed, M. (2017). From the Asia-Pacific to the Indo-Pacific: Expanding Sino-US strategic competition. *China Quarterly of International Strategic Studies*, 3(04), 499-512.

⁴¹ Scott, D. (2019). China's Indo-Pacific Strategy. *The Journal of Territorial and Maritime Studies*, 6(2), 94-113.

⁴² Jenner, C. J. (2021). Command, Strategic Contest, and Confidence-building in the South China Sea. *Orbis*, 65(3), 513-531.

Επιπλέον, αυτά τα στοιχεία διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο ως καταλύτες στη βιομηχανία διύλισης πετρελαίου και ως πρόσθετα στο καύσιμο ντίζελ. Επιπλέον, χρησιμοποιούνται σε φυτικά λίπη για την προώθηση της πρώιμης ανάπτυξης των φυτών, αλλά μόνο όταν χορηγούνται σε ακριβείς ποσότητες⁴³.

Για παράδειγμα, ένα μόνο αυτοκίνητο περιέχει περίπου ένα κιλό μαγνήτες σπάνιων γαιών. Καθώς η αυτοκινητοβιομηχανία μεταβαίνει σταδιακά προς τα ηλεκτρικά οχήματα, η ζήτηση για σπάνιες γαίες σε αυτόν τον τομέα προβλέπεται να κλιμακωθεί ακόμη περισσότερο.. Επιπλέον, αυτοί οι πόροι αποτελούν απαραίτητο συστατικό στο τεράστιο φάσμα της βιομηχανικής παραγωγής, που εκτείνεται σε πολλούς τομείς όπως τα όπλα, τα drones, οι δορυφόροι, ακόμη και τα διαστημόπλοια. Η εξάρτηση από αυτές τις σπάνιες γαίες είναι υψίστης σημασίας για τη διατήρηση και την πρόοδο αυτών των βιομηχανιών⁴⁴.

Ομοίως, τα στρατιωτικά συστήματα βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε αυτά τα σπάνια γεωλογικά στοιχεία. Πάρτε, για παράδειγμα, το μαχητικό αεροσκάφος F-35. Τα λειτουργικά συστήματα αυτού του προηγμένου αεροσκάφους απαιτούν 420 κιλά σπάνιων γεωλογικών στοιχείων.

Τα παραδείγματα που παρέχονται υπογραμμίζουν την απαραίτητη φύση των σπάνιων γεωλογικών στοιχείων στη σύγχρονη τεχνολογία. Δεν είναι απλώς τυχαία, αλλά μάλλον θεμελιώδεις για τη λειτουργία και την ανάπτυξη καινοτόμων συσκευών και συστημάτων. Χωρίς αυτά τα στοιχεία, η πρόοδος και η πρόοδος που έχουμε δει στον ηλεκτρονικό και τον στρατιωτικό τομέα δεν θα ήταν δυνατή⁴⁵.

Αυτό που κάνει την παραγωγή σπάνιων γαιών ακόμη πιο ενδιαφέρουσα είναι το γεγονός ότι απαιτεί την εξόρυξη τεράστιων ποσοτήτων γης, συμπεριλαμβανομένων ολόκληρων βουνών, για να ληφθεί μόνο μια μικρή ποσότητα σκόνης σπάνιων γαιών. Η Κίνα διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην προμήθεια σπάνιων γαιών, με σχεδόν όλες τις χώρες του κόσμου να βασίζονται σε αυτές για την παραγωγή των προϊόντων τους. Το 2020, η Κίνα παρήγαγε μόνη της περίπου 140

⁴³ Li, X. Y., Ge, J. P., Chen, W. Q., & Wang, P. (2019). Scenarios of rare earth elements demand driven by automotive electrification in China: 2018–2030. *Resources, Conservation and Recycling*, 145, 322-331.

⁴⁴ Fernandez, V. (2017). Rare-earth elements market: A historical and financial perspective. *Resources Policy*, 53, 26-45.

⁴⁵ Yamaguchi, A., Honda, T., Tanaka, M., Tanaka, K., & Takahashi, Y. (2018). Discovery of ion-adsorption type deposits of rare earth elements (REE) in Southwest Japan with speciation of REE by extended X-ray absorption fine structure spectroscopy. *Geochemical Journal*, 52(5), 415-425.

χιλιάδες τόνους σπάνιων γαιών, αντιπροσωπεύοντας το εκπληκτικό 58% της συνολικής παγκόσμιας ζήτησης.

Επιπλέον, η Κίνα δραστηριοποιείται επίσης στην αγορά σπάνιων γαιών από άλλες χώρες, επηρεάζοντας περαιτέρω την παγκόσμια διανομή αυτών των πολύτιμων πόρων. Εν τω μεταξύ, οι Ηνωμένες Πολιτείες, την ίδια χρονιά, κατείχαν τη δεύτερη θέση στην παραγωγή σπάνιων γαιών, παράγοντας 100 χιλιάδες τόνους. Ωστόσο, αυτό το ποσό επαρκεί μόνο για να καλύψει περίπου το 20% των αναγκών τους. Κατά συνέπεια, οι Ηνωμένες Πολιτείες εξαρτώνται σημαντικά από τις πολιτικές της Κίνας σχετικά με την παραγωγή σπάνιων γαιών, την επεξεργασία και τη μονοπωλιακή πώληση αυτών των πόρων⁴⁶.

Επιπλέον, ενώ χώρες όπως το Αφγανιστάν διαθέτουν σημαντικά αποθέματα σπάνιων γαιών, η έλλειψη υποδομής και οι ασταθείς πολιτικές καταστάσεις εμποδίζουν την ικανότητά τους να χρησιμοποιήσουν αυτούς τους πολύτιμους πόρους. Επί του παρόντος, υπάρχουν λιγότερες από 15 χώρες σε όλο τον κόσμο που έχουν τη δυνατότητα να εξασφαλίσουν τις αλυσίδες εφοδιασμού βιομηχανικών προϊόντων τους με σπάνιες γαίες. Ωστόσο, αυτές οι χώρες δεν είναι σε θέση να παράγουν ή να προμηθεύουν όλους τους διαφορετικούς τύπους σπάνιων γαιών που απαιτούνται για την κατασκευή συγκεκριμένων βιομηχανικών προϊόντων.

Το 2009, το Γεωλογικό Ινστιτούτο των Ηνωμένων Πολιτειών, με την προστασία των αμερικανικών στρατιωτικών δυνάμεων, διεξήγαγε έρευνες στο νότιο Αφγανιστάν για να διαπιστώσει την ύπαρξη κοιτασμάτων σπάνιων γαιών. Αυτές οι έρευνες επιβεβαίωσαν ότι πετρώματα που περιέχουν ορυκτά σπάνιων γαιών μπορούν να βρεθούν στην επαρχία Χελμάντ, κοντά στο χωριό Χανασίν. Η εκτιμώμενη ποσότητα του επιθυμητού βράχου ήταν περίπου 1,3 εκατομμύρια μετρικοί τόνοι, που θα ήταν επαρκής για να καλύψει περίπου δέκα χρόνια τρέχουσας ζήτησης.

Το Πεντάγωνο αποτίμησε αυτά τα κοιτάσματα σπάνιων γαιών σε περίπου 7,4 δισεκατομμύρια δολάρια. Ωστόσο, το Αφγανιστάν δεν διαθέτει την απαραίτητη υποδομή για την εξόρυξη και τη χρήση αυτών των πόρων, και παραμένει αβέβαιο εάν οι Ταλιμπάν ή ο αφγανικός πληθυσμός θα εξετάσουν καν την εξόρυξή τους, δεδομένης της τρέχουσας κατάστασης της χώρας⁴⁷.

⁴⁶ Θεολόγης, Ν. Α., & Μπουλίμπασης, Δ. Χ. (2020). Σπάνιες γαίες στην παγκόσμια οικονομία= Rare earth elements in global economy.

⁴⁷ Wall, F. (2014). Rare earth elements. *Critical metals handbook*, 312-339.

Ωστόσο, η αξιοποίηση αυτής της πλεονεκτικής θέσης από την Κίνα έχει μετατραπεί σε μέσο σταδιακής απόκτησης μεγαλύτερου ελέγχου σε άλλους τομείς, με τελικό στόχο να εδραιώσει την ασυναγώνιστη κυριαρχία της σε παγκόσμια κλίμακα. Μια σημαντική εξέλιξη σημειώθηκε το 2009, εν μέσω της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης, όταν η Κίνα ανακοίνωσε μια εκπληκτική μείωση κατά 40% στην παραγωγή και τις εξαγωγές σπάνιων γαιών για εκείνο το έτος. Συγκεκριμένα, από το 2006, η Κίνα είχε ήδη επιβάλει δασμούς στις εξαγωγές σπάνιων γαιών, οδηγώντας στο ατυχές κλείσιμο των γραφείων μεγάλων ξένων εταιρειών στις Ηνωμένες Πολιτείες, συμπεριλαμβανομένης της General Motors, η οποία ειδικευόταν στην έρευνα και την εμπορία μικροσκοπικών μαγνητών.

Αυτές οι εξελίξεις αποτελούσαν αναμφισβήτητα σημαντικό πρόβλημα για την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ, λαμβάνοντας υπόψη την αυξημένη ζήτηση για σπάνιες γαίες και τον κεντρικό ρόλο τους στα στρατιωτικά συστήματα της χώρας. Στην ουσία, οι στρατηγικοί ελιγμοί της Κίνας στην αγορά σπάνιων γαιών την έχουν ωθήσει σε μια απaráμιλλη θέση ισχύος. Οι ενέργειές τους, αν και οικονομικά συμφέρουσες για το έθνος, έχουν αναμφισβήτητα εγείρει ανησυχίες μεταξύ άλλων χωρών, ιδιαίτερα όσον αφορά την εθνική τους ασφάλεια. Είναι επιτακτική ανάγκη η διεθνής κοινότητα να παρακολουθεί στενά τις ενέργειες της Κίνας και να εφαρμόζει μέτρα για τη διασφάλιση των συμφερόντων της, διασφαλίζοντας μια δίκαιη και δίκαιη κατανομή των πόρων σπάνιων γαιών προς όφελος όλων.

Αναμφίβολα, από το μακρινό έτος 1992, όταν ο ηγέτης της Κίνας, Dieng Xiaoping, προέβλεψε αυτή την αξιοσημείωτη πρόοδο, το έθνος τους έχει αναμφίβολα ξεκινήσει ένα αξιοσημείωτο ταξίδι. Αυτό το μνημειώδες άλμα προς τα εμπρός ώθησε την Κίνα να γίνει ο ασυναγώνιστος παγκόσμιος προμηθευτής σπάνιων γαιών, οι οποίες έχουν γίνει απαραίτητες σε διάφορες βιομηχανίες στον σύγχρονο κόσμο μας.⁴⁸

Τα αντανακλαστικά της Αμερικής την ανάγκασαν να αντιδράσει περαιτέρω. Τον Σεπτέμβριο του 2009, κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στο Τόκιο ως "πρώτος Πρόεδρος της Αμερικής στον Ειρηνικό", ο τότε Πρόεδρος των ΗΠΑ, Μπάρακ Ομπάμα, αναφέρθηκε στον στρατηγικό σημασία γεωγραφικού χώρου της περιοχής για τα συμφέροντα της χώρας του. Σημείωσε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν απομακρυνθεί από ορισμένους οργανισμούς στην περιοχή, αλλά τόνισε ότι

⁴⁸ Haque, N., Hughes, A., Lim, S., & Vernon, C. (2014). Rare earth elements: Overview of mining, mineralogy, uses, sustainability and environmental impact. *Resources*, 3(4), 614-635.

αυτό θα άλλαζε. Εξέφρασε την προσδοκία ότι οι ΗΠΑ θα συμμετείχαν πλήρως σε διαλόγους που καθορίζουν το μέλλον της περιοχής και θα συνεργάζονταν με αντίστοιχους οργανισμούς που δημιουργούνται και εξελίσσονται⁴⁹.

Το 2010, η Κίνα ανακοίνωσε ότι θα ελαττώσει τις ροές εξαγωγής σπάνιων γαιών κατά 30% για τον επόμενο χρόνο, με στόχο να προστατεύσει αυτούς τους πολύτιμους πόρους από την υπερβολική εκμετάλλευση. Αυτή η κίνηση έδειξε την εμπλοκή της Κίνας σε έναν ανταγωνιστικό και επικίνδυνο αγώνα που έρχεται σε αντίθεση με τα συμφέροντα άλλων εθνών.

Το 2012, οι ΗΠΑ, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ιαπωνία ξεκίνησαν από κοινού νομική αγωγή κατά της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ), ισχυριζόμενη ότι είχε παραβιάσει τη Συνθήκη Προσχώρησης που είχε υπογράψει κατά την ένταξή της στον ΠΟΕ το 2001. Οι κατηγορίες περιελάμβαναν κατηγορίες του αθέμιτου ανταγωνισμού και της παραβίασης των αρχών του ελεύθερου εμπορίου, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ακόμη πιο άδικου συστήματος. Αυτές οι χώρες ζήτησαν να απαγορευτεί στην Κίνα να μειώσει την παραγωγή αυτών των ζωτικών πόρων μέσω της εφαρμογής περιοριστικών μέτρων⁵⁰.

Σε μια προσπάθεια να εξασφαλίσει μια δεσπόζουσα θέση στην παγκόσμια αγορά νέων τεχνολογιών, η Κίνα υιοθέτησε μια στρατηγική κατανάλωσης σημαντικού μέρους της παραγωγής της. Αυτό, με τη σειρά του, παρότρυνε τις κινεζικές εταιρείες να αυξήσουν την παραγωγή τους σε προϊόντα που εξαρτώνται από σπάνιες γαίες. Κατά συνέπεια, η Κίνα αναδείχθηκε ως ο κύριος ρυθμιστής της παγκόσμιας αγοράς για αυτούς τους πολύτιμους πόρους, δίνοντάς της τη δυνατότητα να δημιουργήσουν προϊόντα υψηλής τεχνολογίας σε ανταγωνιστικές τιμές.

Αυτή η εξέλιξη είχε εκτεταμένες επιπτώσεις για άλλες περιοχές, ιδίως την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Βόρεια Αμερική (ιδίως τις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά), οι οποίες βασίζονταν σε μεγάλο βαθμό στις εισαγωγές σπάνιων γαιών. Αυτές οι περιοχές έγιναν ευάλωτες στην αυξημένη ανταγωνιστικότητα της Κίνας

⁴⁹ Romero, J. L., & McCord, S. A. (2012). Rare earth elements: procurement, application, and reclamation (No. SAND2012-6316). Sandia National Laboratories (SNL), Albuquerque, NM, and Livermore, CA (United States).

⁵⁰ Fernandez, V. (2017). Rare-earth elements market: A historical and financial perspective. *Resources Policy*, 53, 26-45.

στην παγκόσμια αγορά, καθώς αγωνίστηκαν να ανταποκριθούν στο χαμηλό κόστος και τις τεχνολογικές εξελίξεις που προσφέρουν οι Κινέζοι κατασκευαστές⁵¹.

4.2 Η Συμφωνία AUKUS

Στις 13 Μαρτίου 2023, ένα πολυαναμενόμενο κοινό σχέδιο αποκαλύφθηκε από τις ηγεσίες της Αυστραλίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και των Ηνωμένων Πολιτειών. Αυτό το σχέδιο, γνωστό ως AUKUS, εμπίπτει στη συνεργασία ασφαλείας που ανακοινώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021.

Ο πρωταρχικός στόχος αυτού του σχεδίου είναι να επιτρέψει στην Αυστραλία να αποκτήσει συμβατικά υποβρύχια επίθεσης, συμπεριλαμβανομένων των πυρηνικών υποβρυχίων. Το σχέδιο περιλαμβάνει διάφορα βασικά στοιχεία, όπως τη συνεργασία και την συνεργασία του αυστραλιανού στρατού με το Ναυτικό των ΗΠΑ, το Βασιλικό Ναυτικό του Ηνωμένου Βασιλείου και τις βάσεις υποβρυχίων των ΗΠΑ και του Ηνωμένου Βασιλείου⁵².

Επιπλέον, θα υπάρξει αξιοσημείωτη αύξηση στις επισκέψεις υποβρυχίων των ΗΠΑ σε λιμάνια της Αυστραλίας από το 2021, ενώ παρόμοιες επισκέψεις στο Ηνωμένο Βασίλειο θα ξεκινήσουν το 2026. Μια άλλη σημαντική πτυχή του σχεδίου περιλαμβάνει την εναλλακτική φιλοξενία αμερικανικών και βρετανικών υποβρυχίων στην Αυστραλία, που θα ξεκινήσει την 2027. Επιπλέον, στις αρχές της δεκαετίας του 2030, η Αυστραλία θα αγοράσει τρία αμερικανικά υποβρύχια κλάσης Virginia, με δυνατότητα προμήθειας δύο επιπλέον υποβρυχίων εάν κριθεί απαραίτητο. Ως μέρος της συνεργασίας, το Ηνωμένο Βασίλειο θα παραδώσει επίσης το πρώτο υποβρύχιο SSN-AUKUS, που κατασκευάστηκε χρησιμοποιώντας το σχέδιο υποβρυχίου επόμενης γενιάς, στο Βασιλικό Ναυτικό της Αυστραλίας στα τέλη του 2030. Κατά συνέπεια, τα αυστραλιανής κατασκευής υποβρύχια SSN-AUKUS αναμένεται να λειτουργήσουν στις αρχές της δεκαετίας του 2040.⁵³

⁵¹ Lee, J. C., & Wen, Z. (2018). Pathways for greening the supply of rare earth elements in China. *Nature Sustainability*, 1(10), 598-605.

⁵² Shoebriidge, Michael. 2021. What is AUKUS and what is it not. Australian Strategic Policy Institute.

⁵³ Zaman, R. U., & Yasmin, L. (2022). The shape of the international order: the case study of AUKUS. *Stosunki Międzynarodowe–International Relations*, 2, 6.

Ο γενικός στόχος της συμφωνίας AUKUS είναι να ενισχύσει τη βιομηχανία υποβρυχίων του Ηνωμένου Βασιλείου, να προωθήσει τις τεχνολογικές εξελίξεις, να επιτύχει οικονομίες κλίμακας και τελικά να διασφαλίσει τη σταθερότητα αυτής της στρατιωτικής συμμαχίας στο μέλλον. Αυτή η συμφωνία υπογραμμίζει επίσης τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας και μιας συντονισμένης προσέγγισης για την παγκόσμια ασφάλεια, υπογραμμίζοντας την κοινή δέσμευση των χωρών που συμμετέχουν. Οι επιπτώσεις αυτού του σχεδίου έχουν τεράστια σημασία για τη στρατηγική και την άμυνα όλων των εμπλεκόμενων μερών.

Η αυξημένη πρόσβαση του Πολεμικού Ναυτικού των ΗΠΑ στα αυστραλιανά ύδατα εγείρει ανησυχίες και περιπλέκει περαιτέρω την αξιολόγηση των κινδύνων που προέρχονται από την Κίνα. Είναι πιθανό ότι αυτή η συμφωνία λειτουργεί ως προληπτικό μέτρο, ακόμη και πριν από την κατασκευή των πρώτων υποβρυχίων SSN-AUKUS. Επιπλέον, αυτή η συμφωνία χρησιμεύει ως απόδειξη της αφοσίωσης της Αυστραλίας στην ενίσχυση της στρατηγικής της εταιρικής σχέσης με τις ΗΠΑ, ιδιαίτερα στον υποθαλάσσιο τομέα.

Με μια ευρύτερη έννοια, η συμφωνία AUKUS αναμένεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις για τις συμμετέχουσες χώρες, ιδίως όσον αφορά την ενίσχυση των υποβρυχίων βάσεων τους. Η Αυστραλία, με την υποστήριξη του Ηνωμένου Βασιλείου και των Ηνωμένων Πολιτειών, πρόκειται να δημιουργήσει υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις για την κατασκευή πυρηνοκίνητων υποβρυχίων. Επιπλέον, η Αυστραλία αναμένεται να παράσχει οικονομική υποστήριξη για την ενίσχυση της παραγωγής πυρηνικών υποβρυχίων τόσο στις ΗΠΑ όσο και στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς αυτά τα έθνη επενδύουν στην αναβάθμιση των υποβρυχιακών δυνατοτήτων τους⁵⁴.

4.3 Ο τετραμερής διάλογος για την ασφάλεια (QUAD)

Από το 2007 η Ιαπωνία, η Αυστραλία, η Ινδία και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής συμμετέχουν στον “Τετραμερή διάλογο για την ασφάλεια” γνωστό ως QUAD (Indo-Pacific Quadrilateral Dialogue). Το εγχείρημα ξεκίνησε με αφορμή την επιτυχημένη συνεργασία των τεσσάρων χωρών στις επιχειρήσεις ανακούφισης του

⁵⁴ Umar, A. R. M., & Nuraini Santoso, Y. (2023). AUKUS and Southeast Asia's Ontological Security Dilemma. *International Journal*, 78(3), 435-453.

πληγέντα πληθυσμού από το τσουνάμι του 2004. Οι συναντήσεις του 2007 συνοδεύτηκαν με κοινές ασκήσεις των πολεμικών ναυτικών των τεσσάρων χωρών. Το 2008 η άτυπη αυτή συμμαχία τερματίστηκε πρόωρα μετά την αποχώρηση της Αυστραλίας, φοβούμενη την αντίδραση της Κίνας. Παρόλα αυτά οι συζητήσεις και οι κοινές στρατιωτικές ασκήσεις συνεχίστηκαν σε διμερές και τριμερές επίπεδο μεταξύ των υπόλοιπων χωρών. Το Τετραμερές υποτίθεται ότι θα δημιουργούσε ένα «ασιατικό τόξο δημοκρατίας», που οραματιζόταν να περιλαμβάνει τελικά χώρες της Κεντρικής Ασίας, τη Μογγολία, την Κορεατική Χερσόνησο και άλλες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας: «σχεδόν όλες οι χώρες στην περιφέρεια της Κίνας, εκτός από την ίδια την Κίνα»

Ωστόσο, το 2017 επέφερε αλλαγές. Ο κόσμος, και ειδικά η Κίνα, δεν διατηρούσαν την ίδια ισχύ όπως πριν από δέκα χρόνια. Η αναθεωρητική στάση της Κίνας και ο φόβος για την αυξανόμενη επιθετικότητά της οδήγησαν τελικά στην αναζωογόνηση του Quadrilateral Security Dialogue (Τετραμερούς Διαλόγου Ασφαλείας) το 2017, με ελαφριές τροποποιήσεις και ενημερώσεις στα αρχικά σχέδια. Το ερώτημα βέβαια που τίθεται είναι αν έχουν πλέον ωριμάσει οι συνθήκες ώστε να βελτιωθεί η προοπτική του Quad σε σχέση με την του 2007.

Η απάντηση είναι επιφυλακτικά θετική. Ο κύριος παράγοντας που συμβάλλει σε αυτήν την αισιόδοξη προοπτική είναι η ιδέα του Ινδο-Ειρηνικού ως στρατηγικής σημασίας περιοχή για την περιφερειακή ασφάλεια. Το Quad αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία καθώς χώρες, τόσο εντός όσο και εκτός των μελών του, διαμορφώνουν τις πολιτικές ασφαλείας τους με βάση την αντίληψη Ινδο-Ειρηνικού ως γεωγραφική περιοχή. Το Quad επίσης δύναται να παίζει καθοριστικό ρόλο στην περεταίρω συνεργασία των μελών του για την εξασφάλιση της ασφάλειας στην περιοχή.

Η περιοχή παλεύει με την κλιμάκωση της αβεβαιότητας η οποία επιβεβαιώνεται από διάφορες εξελίξεις. Οι δραστηριότητες της Κίνας στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας, και η αντιπαράθεσή της με την Ινδία είναι μερικές από αυτές. Επίσης ο όλο και περισσότερο έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας, στον οικονομικό τομέα, ο οποίος μάλιστα έχει εξελιχθεί σε εμπορικό πόλεμο εντείνει περιφερειακή ανασφάλεια. Ενώ η Κίνα έχει ωφεληθεί από τη συμμετοχή στη μεταπολεμική τάξη πραγμάτων υπό τις ΗΠΑ, είναι επίσης σαφές ότι η ανερχόμενη

δύναμη προτιμά να μεταρρυθμίσει την τάξη για να ταιριάζει στα συμφέροντά της. Το Πεκίνο προωθεί μια φιλόδοξη ατζέντα που περιλαμβάνει τη δημιουργία έργων υπό την ηγεσία της Κίνας, όπως το Belt and Road Initiative και η Asian Infrastructure Investment Bank⁵⁵.

Συνεπώς, η αναβίωση του Quad to 2017 δεν αποτελεί έκπληξη. Το Quad λειτουργεί ως ένα μέσο για τις τέσσερις χώρες που τους επιτρέπει την συνεργασία σε θέματα ασφαλείας και στρατηγικής αλλά επιπλέον βοηθάει στο να εδραιωθεί η εμπιστοσύνη μεταξύ τους. Ας μην ξεχνάμε ότι οι χώρες αυτές προσδιορίζουν τον εαυτό τους ως “δημοκρατίες” και μοιράζονται κοινές ιδέες και αξίες. Σε αυτές εντάσσεται και η ιδέα του «ελεύθερου και ανοιχτού Ινδο-Ειρηνικού». Υπό την έννοια αυτή οι χώρες του Quad παρότι διπλωματικά δεν επιδιώκουν να προβάλουν τον τετραμερή διάλογό ως μία αντι-κινεζική συμμαχία, μπορούν και απομονώνουν την Κίνα ως μία μη δημοκρατική χώρα στην περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού.

Αυτό βέβαια έρχεται σε αντίθεση με το πώς οι χώρες του διαλόγου αντιμετωπίζουν την Κίνα ως οικονομικό εταίρο. Ενώ οι χώρες του διαλόγου και ιδιαίτερα οι ΗΠΑ προσπαθούν να απομονώσουν την Κίνα ως μία μη δημοκρατική χώρα της Ασίας, οι οικονομικοί τους δεσμοί και οι εμπορικές τους συναλλαγές δεν φαίνεται να επηρεάζεται από αυτό. Οι ΗΠΑ εξακολουθούν αν έχουν στενούς εμπορικούς δεσμούς με την Κίνα και το ίδιο συμβαίνει και με τα υπόλοιπα μέλη.

Αξιοματούχοι από τις τέσσερις χώρες πραγματοποίησαν δύο συναντήσεις από το 2017, κάτι που αποτελεί αξιοσημείωτη πρόοδο μετά από 10ετή παύση. Και τα τέσσερα έθνη υποστηρίζουν το θέμα του «ελεύθερου και ανοιχτού Ινδο-Ειρηνικού», αν και με ορισμένες παραλλαγές μεταξύ τους.

Η αρχική συγκέντρωση στις 12 Νοεμβρίου 2017, στην οποία συμμετείχαν κράτη μέλη του Quad 2.0, επικεντρώθηκε σε επτά θεμελιώδη θέματα: (1) τη δημιουργία μιας τάξης βασισμένης σε κανόνες στην Ασία, (2) τη διασφάλιση της ελευθερίας ναυσιπλοΐας και πτήσεων, (3) την τήρηση του διεθνούς δικαίου, (4) την προώθηση της συνδεσιμότητας, (5) την αντιμετώπιση ζητημάτων ασφαλείας στη θάλασσα, (6) την αντιμετώπιση της απειλής της Βόρειας Κορέας και την προώθηση της μη διάδοσης πυρηνικών και τέλος (7) την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

⁵⁵ Sibal, Kanwal. 2015. The QUAD Plus. New Delhi: Wisdom Tree. p:1-11

Άλλη μία σύνοδος κορυφής των τεσσάρων χωρών πραγματοποιήθηκε το 2021 και θεμελίωσε ισχυρές βάσεις για τη δημιουργία μιας νέας συμμαχίας, όπως αποδείχθηκε αργότερα .

Η QUAD διαφέρει από άλλες συμμαχίες στην ίδια περιοχή, όπως η ASEAN και η AUKUS, με το χαρακτηριστικό ότι παραμένει μια χαλαρή μορφή συντονισμένης συνεργασίας μεταξύ των μελών της. Αυτή η συνεργασία δεν έχει προς το παρόν στρατιωτική διάσταση, επικεντρώνεται κυρίως σε οικονομικά και πολιτικά θέματα και δεν επιθυμεί να χαρακτηριστεί ως "Ασιατικό ΝΑΤΟ," όπως την ονόμασε η Κίνα.

Την 24 Σεπτεμβρίου 2021 , συναντιόνται τα 4 μέλη της QUAD, Αυστραλία, Ινδία και Ιαπωνία για πρώτη φορά στην Ουάσιγκτον, όπου τους υποδέχτηκε στον Λευκό Οίκο ο Πρόεδρος των ΗΠΑ, Τζο Μπάϊντεν. Ο πλέον σημαντικός, στόχος των ευρύτερων γεωστρατηγικών τους σχεδιασμών, μπήκε σε μορφή τελικής υλοποίησης. Οι ευρύτεροι σχεδιασμοί, από την ομάδα και τους συμμάχους της, για ανάπτυξη ανά την υφήλιο της στρατηγικής τους πολιτικής «Blue Dot Network», με προγράμματα «Build Back Better World (B3W)», εμπορικών διαδρόμων κι αναπτυξιακών έργων, με αρχικό πλάνο επενδύσεων 40 τρισεκατομμύριων δολαρίων, ιδιωτικού κεφαλαίου, είναι ικανή να ψαλιδίσει ακόμα περισσότερο τα όνειρα της Κίνας με το Belt and Road Initiative.

Το 2022, η QUAD φαίνεται να εξελίσσεται και να αναπτύσσεται ως μια πολλά υποσχόμενη συνεργασία που βρίσκεται στα πρώιμα στάδια της ύπαρξής της. Ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, Joe Biden, επισκέφθηκε την Ιαπωνία, όπου έλαβε χώρα η δεύτερη σύνοδος κορυφής των τεσσάρων μελών της QUAD. Αυτό ενισχύει τον θεσμικό ρόλο της συνεργασίας. Στη σύνοδο αυτή συζητήθηκαν πιθανές επεκτάσεις της συνεργασίας των κρατών μελών σε θέματα όπως η δημόσια υγεία, η φαρμακευτική, και η ανάπτυξη τεχνολογίας. Επίσης, συζητήθηκαν πιθανές επεκτάσεις της συμμαχίας και η ιδέα της "QUAD Plus," που περιλαμβάνει άλλα κράτη. Μέχρι στιγμής, η συμμαχία δεν έχει υιοθετήσει ανταγωνιστική στάση έναντι της Κίνας, αν και αυτό εμφανίζεται συχνά μέσω της συμμετοχής των μελών της σε ετήσιες στρατιωτικές ασκήσεις όπως οι Malabar⁵⁶ .

⁵⁶ Sibal, Kanwal. 2015. *The QUAD Plus*. New Delhi: Wisdom Tree. P:1-11

Οι σχέσεις ανάμεσα στις χώρες του Quad δεν είναι συμμετρικές. Οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία έχουν μία σταθερά στενή συμμαχική σχέση τόσο στον στρατιωτικό τομέα αλλά και στον οικονομικό. Τα τελευταία χρόνια όμως φαίνεται από την πλευρά της Ιαπωνίας να υπάρχει μία αίσθηση αμφιβολίας σε σχέση με την υποστήριξη των ΗΠΑ. Αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω του ότι οι ΗΠΑ αποφεύγουν να πάρουν ξεκάθαρη θέση σε ότι έχει να κάνει με τα ζητήματα εδαφικής κυριαρχίας ανάμεσα στην Ιαπωνία και την Κίνα. Ανεξάρτητα με το λόγο που οι ΗΠΑ δεν παίρνουν ξεκάθαρη θέση στο ζήτημα αυτό (ίσως γιατί δεν είναι και τόσο απλό όσο μοιάζει), φαίνεται πως είναι μία από τις αιτίες που η Ιαπωνία αρχίζει πλέον να αναζητεί στρατηγική ανεξαρτησία. Τα πρόσφατα γεγονότα στην Ουκρανία πιθανόν να αποτελεί ένα ακόμα λόγο για τον οποίο η Ιαπωνία να προσπαθεί να αυξήσει την ανεξαρτησία της κυρίως μέσω της αύξησης των δαπανών για στρατιωτικό εξοπλισμό⁵⁷.

Μετά την πυρηνική συμφωνία μεταξύ των ΗΠΑ και της Ινδίας, οι σχέσεις των δύο κρατών έχει γίνει κρίσιμες. Οι ΗΠΑ και η Ινδία έχουν μια ευρεία διμερή ατζέντα που περιλαμβάνει το εμπόριο, την ενέργεια, τη γεωργία, την εκπαίδευση, την άμυνα και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, ενώ κάνουν περισσότερες στρατιωτικές ασκήσεις από όλες τις άλλες χώρες μαζί. Η Ινδία έχει αγοράσει όπλα αξίας 9 δισεκατομμυρίων δολαρίων από τις ΗΠΑ τα τελευταία έξι χρόνια, καταδεικνύοντας την ανάπτυξη των αμυντικών δεσμών. Οι ΗΠΑ θεωρούν ότι η Ινδία αποτελεί μία κρίσιμη συνιστώσα στον προσανατολισμό της προς την Ασία. Παρόλα αυτά, έχει δημιουργηθεί μια σταθερή βάση για μελλοντικές σχέσεις και η Ινδία είναι ικανοποιημένη με τη συμμετοχή των ΗΠΑ στον Ινδο-Ειρηνικό.

Στο ευρύτερο πλαίσιο των σχέσεων της Ινδίας με τα έθνη της ASEAN, συζητούν τη σημασία της στρατηγικής τους συμμαχίας για πολιτικά ζητήματα και θέματα ασφάλειας της Ανατολικής Ασίας. Σύμφωνα με τον υπουργό Εξωτερικών της Ινδίας, το ναυτικό της χώρας θα αυξηθεί μόνο σε σημασία και θα συνεχίσει να διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στη διατήρηση της ασφάλειας. Η Ινδία έχει ένα διπλωματικό αίνιγμα αφού πρέπει να εκφράσει στους γείτονες της Κίνας τις ανησυχίες της σχετικά με τις θαλάσσιες διεκδικήσεις της, ενώ εξακολουθεί να θέλει η Κίνα να συμμετάσχει στα σχέδια για την περιφερειακή ασφάλεια. Η Ινδία θέλει να συνεργαστεί με την Κίνα για την επίλυση προβλημάτων αντί να την ανταγωνιστεί.

⁵⁷ Thu, Huong Le. 2019. Quad 2.0: New perspectives for the revived concept: Views from The Strategist. Australian Strategic Policy Institute.

Η Ινδία ανησυχεί για την ελευθερία των πλοίων να πλέουν στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας λόγω των αξιώσεων της Κίνας και ενθαρρύνει όλα τα κράτη να συμμορφώνονται με τους ναυτιλιακούς κανονισμούς που περιγράφονται στο διεθνές δίκαιο. Η Κίνα αντιτίθεται στις έρευνες πετρελαίου της Ινδίας σε περιοχές που έχει δώσει το Βιετνάμ, γεγονός που προβληματίζει την Ινδία. Επιπλέον, η Ινδία δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην τήρηση των διεθνών κανόνων. Επίσης θεωρεί ότι οποιοσδήποτε πόλεμος στην Ανατολική και Νότια Σινική Θάλασσα θα επιδεινώσει την κατάσταση για όλα τα συμμετέχοντα έθνη.

Η Ινδία πλησιάζει όλο και περισσότερο τις ΗΠΑ, αλλά έχει και μια περίπλοκη σχέση με την Κίνα. Ο πρωθυπουργός Μόντι και άλλοι Ινδοί ηγέτες κρατούν επαφές με την Κίνα στο πλαίσιο μίας ευρύτερης συνεργασίας, παρόλο που η Κίνα υποστηρίζει το Πακιστάν. Η Κίνα εμποδίζει τις προσπάθειες της Ινδίας να ενταχθεί σε σημαντικές ομάδες όπως το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και την Ομάδα Πυρηνικών Προμηθευτών. Η Κίνα προκαλεί επίσης προβλήματα στον Ινδικό Ωκεανό με το ναυτικό της, και ζητήματα όπως ο Οικονομικός Διάδρομος Κίνας Πακιστάν επιβαρύνουν τη σχέση των δύο χωρών. Η αντιπαράθεση των Doklam του 2017 και η κρίση στις Μαλδίβες του 2018 δείχνουν ότι τα πράγματα δεν είναι πάντα ειρηνικά μεταξύ τους. Η Ινδία συμμετέχει σε ναυτικές ασκήσεις με τις ΗΠΑ, αλλά δεν δείχνει να αποδέχεται τις πιέσεις των ΗΠΑ στις σχέσεις της με τη Ρωσία και το Ιράν. Αντίθετα θέλει να διατηρήσει τη στρατηγική της αυτονομία και προτιμά διπλωματικές λύσεις στις συγκρούσεις.

5 Συμπεράσματα

Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ανέπτυξαν σταθερά μία διαχρονική σχέση με την περιοχή του Ινδο-ειρηνικού. Το ενδιαφέρον το οποίο έχουν και στη μεταψυχροπολεμική εποχή είναι μεγάλο. Βασικός παράγοντας μετά τη διάλυση της Σοβιετικής ένωσης είναι η ταχέως αναπτυσσόμενη Κίνα ως ανερχόμενη δύναμη.

Ως απόρροια αυτού η Αμερική επεδίωξε συμφωνίες με άλλα κράτη προκειμένου να μπορέσει να έχει θέση σε μία περιοχή ιδιαίτερης σημασίας τόσο στο ενεργειακό, όσο και στο εμπορικό κομμάτι, όπως επίσης και στον παγκόσμιο έλεγχο διανομής πετρελαίου.

Η μεταφορά πετρελαίου και φυσικού αερίου διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη στρατηγική των ΗΠΑ στον Ινδο-Ειρηνικό, διασφαλίζοντας την ενεργειακή ασφάλεια και την οικονομική σταθερότητα. Η αυξανόμενη ενεργειακή ζήτηση της περιοχής υπογραμμίζει τη σημασία των αποτελεσματικών διαδρομών μεταφοράς για τους πόρους πετρελαίου και φυσικού αερίου. Η διασφάλιση αυτών των ζωτικών γραμμών ανεφοδιασμού όχι μόνο συντηρεί την οικονομία των ΗΠΑ, αλλά προωθεί επίσης στρατηγικές συνεργασίες με βασικούς παράγοντες στον Ινδο-Ειρηνικό. Με τη διασφάλιση της μεταφοράς ενέργειας, οι ΗΠΑ ενισχύουν τη γεωπολιτική τους επιρροή, προάγουν τη σταθερότητα και ενισχύουν την οικονομική ανθεκτικότητα, κρίσιμα στοιχεία για τη διατήρηση μιας ισχυρής παρουσίας στη δυναμική περιοχή Ινδο-Ειρηνικού.

Επίσης το εμπόριο και η οικονομική ανάπτυξη στον Ινδο-Ειρηνικό είναι πρωταρχικής σημασίας για τη στρατηγική των ΗΠΑ, ενισχύοντας την περιφερειακή σταθερότητα και ενισχύοντας την αμερικανική επιρροή. Οι δυναμικές αγορές της περιοχής προσφέρουν τεράστιες ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις των ΗΠΑ, οδηγώντας την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η εμβάθυνση των εμπορικών δεσμών ενισχύει τις διπλωματικές σχέσεις, προωθώντας μια τάξη βασισμένη σε κανόνες που ευθυγραμμίζεται με τις αξίες των ΗΠΑ. Συμμετέχοντας ενεργά στο οικονομικό τοπίο του Ινδο-Ειρηνικού, οι ΗΠΑ όχι μόνο διασφαλίζουν τα οικονομικά τους συμφέροντα αλλά και ενισχύουν τη στρατηγική τους παρουσία, συμβάλλοντας σε μια ευημερούσα και διασυνδεδεμένη παγκόσμια οικονομία που ευθυγραμμίζεται με τις αμερικανικές αρχές.

Όπως προαναφέραμε η στρατηγική είναι διαχρονική, και ξεκινά ήδη από την ψυχροπολεμική εποχή όταν η ΗΠΑ είχαν καταλυτικό ρόλο στη διένεξη της Ινδίας με το Πακιστάν. Πέραν όμως της Ινδίας οι ΗΠΑ στήριζαν διαχρονικά κράτη της περιοχής τα οποία αποτελούσαν αντίβαρο στη Σοβιετική επιρροή. Μεταψυχροπολεμικά η ιδέα του Ελεύθερου και ανοικτού Ινδο-ειρηνικού είναι αυτή που καθορίζει τη στρατηγική των ΗΠΑ.

Πέραν από την ανάπτυξη της Κίνας και την υπερβολική αύξηση της Κινεζικής επιρροής, σημαντικό μερίδιο για την οποία έχουν σπάνιες γαίες. Τα στοιχεία σπάνιων γαιών αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της στρατηγικής των ΗΠΑ στον Ινδο-Ειρηνικό λόγω του κρίσιμου ρόλου τους στις προηγμένες τεχνολογίες, τα αμυντικά

συστήματα και την πράσινη ενέργεια. Η κυριαρχία της Κίνας στην παραγωγή και επεξεργασία σπάνιων γαιών θέτει στρατηγικά τρωτά σημεία, αναγκάζοντας τις ΗΠΑ να διαφοροποιήσουν την αλυσίδα εφοδιασμού τους. Η εξασφάλιση πρόσβασης σε αυτά τα κρίσιμα ορυκτά στον Ινδο-Ειρηνικό μειώνει την εξάρτηση από την Κίνα, ενισχύει την τεχνολογική καινοτομία και διασφαλίζει την εθνική ασφάλεια. Καλλιεργώντας εναλλακτικές πηγές και ενισχύοντας συνεργασίες με περιφερειακούς συμμάχους, οι ΗΠΑ στοχεύουν να μετριάσουν τον γεωπολιτικό αντίκτυπο της υπεροχής των REE της Κίνας, ενισχύοντας τη στρατηγική τους ανθεκτικότητα στον Ινδο-Ειρηνικό.

Η συμμαχία QUAD, αποτελεί κρίσιμο ακρογωνιαίο λίθο στη διαμόρφωση της στρατηγικής προσέγγισης των Ηνωμένων Πολιτειών στην περιοχή Ινδο-Ειρηνικού. Αυτός ο συνασπισμός προωθεί ένα πλαίσιο συλλογικής ασφάλειας που ενισχύει τις δημοκρατικές αξίες, προωθεί την οικονομική ανάπτυξη και αντιμετωπίζει την άνοδο διεκδικητικών δυνάμεων στην περιοχή. Για τις ΗΠΑ, το QUAD παρέχει μια πολύπλευρη πλατφόρμα για την αντιμετώπιση περιφερειακών προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένης της θαλάσσιας ασφάλειας, των εδαφικών διαφορών και της προστασίας των ζωτικών θαλάσσιων οδών. Εμβαθύνοντας τη συνεργασία με ομοιόθετες χώρες, οι ΗΠΑ ενισχύουν τη διπλωματική τους επιρροή και ενισχύουν μια διεθνή τάξη που βασίζεται σε κανόνες, η οποία ευθυγραμμίζεται με τη δέσμευσή τους για έναν ελεύθερο και ανοιχτό Ινδο-Ειρηνικό. Επιπλέον, η συμμαχία προωθεί τη διαλειτουργικότητα μεταξύ των στρατιωτικών δυνάμεων, ενισχύοντας τη συλλογική ικανότητα να ανταποκρίνεται σε αναδυόμενες απειλές. Στην ουσία, η συμμαχία QUAD χρησιμεύει ως βασικός άξονας στη στρατηγική των ΗΠΑ, ενισχύοντας τη σταθερότητα, την ευημερία και τις δημοκρατικές αρχές σε όλο το δυναμικό τοπίο Ινδο-Ειρηνικού.

Εντούτοις, η δραστηριότητα των κρατών μελών της QUAD, καθώς και άλλων μεγάλων δυνάμεων που εμπλέκονται στα κεντρικά θέματα που συγκεντρώνονται στη Νότια και Ανατολική Σινική Θάλασσα, αποδεικνύει τη σημασία αυτής της περιοχής για τις παγκόσμιες μεγάλες δυνάμεις. Η περιοχή του "Ινδο-ειρηνικού" αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στις διεθνείς σχέσεις στο μέλλον και ενδέχεται να γίνει το επίκεντρο σημαντικών εξελίξεων και πιθανών κρίσεων.

6 Βιβλιογραφία

- Avtar, R., Tripathi, S., & Aggarwal, A. K. (2019). Assessment of energy–population–urbanization nexus with changing energy industry scenario in India. *Land*, 8(8)
- Baig, M. A. (2019). An analysis of North Korean cyber warfare capabilities and impact on USFK and USINDOPACOM. *Journal of Cyber Security Technology*
- Brands, H. W. (1986). India and Pakistan in American strategic planning, 1947–54: The commonwealth as collaborator. *The Journal of Imperial and Commonwealth History*, 15(1)
- Cainey, A. (2020, Νοέμβριος). Royal United Services Institute. Ανάκτηση Νοέμβριος 22, 2023, από <https://rusi.org/explore-our-research/publications/conference-reports/geopolitics-indo-pacific-trade>
- Carayannis, E. G., Campbell, D. F., & Grigoroudis, E. (2022). Helix trilogy: The triple, quadruple, and quintuple innovation helices from a theory, policy, and practice set of perspectives. *Journal of the Knowledge Economy*, 13(3)
- Center, E. W. (2018). *Asia Matters For America Matters For Asia*.
- Chacko, P. (2014). The rise of the Indo-Pacific: understanding ideational change and continuity in India's foreign policy. *Australian Journal of International Affairs*, 68(4)
- Cheema, S. A. (2021). AUKUS. *CISS Insight Journal*, 9(2), P86-101.
- Cordner, L. (2017). *5 Maritime Cooperation in the Indian Ocean Region*. S. Rajaratnam School of International Studies.
- DattaGupta, O. (2022). *BIMSTEC in the Indo-Pacific, Examining the Role of India*. Routledge.
- Denisov, I., Paramonov, O., Arapova, E., & Safranchuk, I. (2021). Russia, China, and the concept of Indo-Pacific. *Journal of Eurasian Studies*, 12(1)
- Dixon, J. (2014). From “pearls” to “arrows”: Rethinking the “string of pearls” theory of China's naval ambitions. *Comparative Strategy*, 33(4)
- Evers, M. M. (2023). Discovering the prize: information, lobbying, and the origins of US–Saudi security relations. *European Journal of International Relations*, 29(1)

- Fernandez, V. (2017). Rare-earth elements market: A historical and financial perspective. *Resources Policy*, 53
- Folster, A. D., Sawko, R., & Eggers, D. C. (2018). Availability of refined fuel within the Indo-Pacific area of responsibility (Doctoral dissertation, Monterey, CA; Naval Postgraduate School)
- Ford, L. (2020). The Trump administration and the 'free and open Indo-Pacific'. Brookings Institute, May.
- Goulielmos, A. M. (2022). Shipping: How a Low-Earnings Industry Has Created Very Rich Owners? The Stopford's Paradox. *Modern Economy*, 13(10)
- Guo, Y., Yang, Y., & Wang, C. (2021). Global energy networks: Geographies of mergers and acquisitions of worldwide oil companies. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 139
- Haque, N., Hughes, A., Lim, S., & Vernon, C. (2014). Rare earth elements: Overview of mining, mineralogy, uses, sustainability and environmental impact. *Resources*, 3(4)
- He, K., & Li, M. (2020). Understanding the dynamics of the Indo-Pacific: US–China strategic competition, regional actors, and beyond. *International Affairs*, 96(1)
- Hosoya, Y. (2019). FOIP 2.0: The evolution of Japan's free and open Indo-Pacific strategy. *Asia-Pacific Review*, 26(1)
- Indurthy, R., & Haque, M. (2010). The Kashmir conflict: Why it defies solution. *International Journal on World Peace*
- Jaishankar, D. (2021). *India's Foreign Policy Realignment*. Routledge Handbook on South Asian Foreign Policy
- Jaishankar, D., & Madan, T. (2021). How the quad can match the hype. *Foreign Affairs*, April, 15.
- Jamaludin, H., Patunru, A., & Lahiri-Dutt, K. (2020). Role of rumours and locals' perceptions on the level of environmental impacts of Lynas Advanced Material Plant, Kuantan, Malaysia. *Resources Policy*, 65
- Jenner, C. J. (2021). Command, Strategic Contest, and Confidence-building in the South China Sea. *Orbis*, 65(3)

- Kanazawa, Y., & Kamitani, M. (2006). Rare earth minerals and resources in the world. *Journal of alloys and compounds*
- Kaufmann, R. K., & Connelly, C. (2020). Oil price regimes and their role in price diversions from market fundamentals. *Nature Energy*, 5(2)
- Kaur, R. R., & Luthra, A. (2018). Population growth, urbanization and electricity- Challenges and initiatives in the state of Punjab, India. *Energy strategy reviews*, 21
- Khan, S., & Mohammad, D. (2022). QUAD: A RECIPE FOR CONFRONTATION OR STABILITY?. *Journal of Contemporary Studies*, 11(1)
- Kitaoka, S. (2019). Vision for a free and open Indo-Pacific. *Asia-Pacific Review*, 26(1)
- Kose, M. A., Ohnsorge, F., Ye, L. S., & Islamaj, E. (2017). Weakness in investment growth: Causes, implications and policy responses.
- Koukakis, G. (2022). Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ: Ιστορικό, Πρόσφατες Εξελίξεις και Μελλοντικοί Προβληματισμοί Σχετικά με το Διεθνές Περιβάλλον Ασφάλειας. *HAPSc Policy Briefs Series*, 3(2)
- Krishan, K. (2014). India, Pakistan and China Border Dispute With Special Reference to Jammu and Kashmir. *Journal of Global Research and Analysis*, 3(2)
- Kumar, N., Tripathi, M. M., Gupta, S., Alotaibi, M. A., Malik, H., & Afthanorhan, A. (2023). Study of Potential Impact of Wind Energy on Electricity Price Using Regression Techniques. *Sustainability*, 15(19)
- Lee, J. C., & Wen, Z. (2018). Pathways for greening the supply of rare earth elements in China. *Nature Sustainability*, 1(10)
- Li, X. Y., Ge, J. P., Chen, W. Q., & Wang, P. (2019). Scenarios of rare earth elements demand driven by automotive electrification in China: 2018–2030. *Resources, Conservation and Recycling*, 145
- Mead, I. (2017). *International energy outlook 2017*. US Energy InformationAdministration.
- Michel, D., & Passarelli, R. (2014). *Fisheries, Food Security, and Climate Change in the Indo-Pacific Region*. Stimson Center.

Morris, A. D. (2004). Taiwan's History: An Introduction. The minor arts of daily life: Popular culture in Taiwan, 3.

Nam, H. S., De Alwis, N., & D'agostini, E. (2022). Determining factors affecting second-hand ship value: linkages and implications for the shipbuilding industry. *WMU Journal of Maritime Affairs*, 21(4)

Osaki, K. (2019). US energy information administration (EIA): 2019 edition US annual energy outlook report (AEO2019). *Haikan Gijutsu*, 61(8)

Oxford Analytica. (2018). US Indo-Pacific strategy will be slow starter. *Emerald Expert Briefings*, (oxan-db).

Oxford Analytica. (2021). Value chain politicisation to boost rare earth supply. *Emerald Expert Briefings*, (oxan-db).

Pachiyappan, D., Ansari, Y., Alam, M. S., Thoudam, P., Alagirisamy, K., & Manigandan, P. (2021). Short and long-run causal effects of CO2 emissions, energy use, GDP and population growth: evidence from India using the ARDL and VECM approaches. *Energies*, 14(24)

Pal, A., Kakran, S., Kumar, A., Youssef, A. B., Singh, U. P., & Sidhu, A. (2023). Powering squarely into the future: A strategic analysis of hydrogen energy in QUAD nations. *International Journal of Hydrogen Energy*.

Palit, P. S. (2001). The Kashmir policy of the United States: A study of the perceptions, conflicts and dilemmas. *Strategic Analysis*, 25(6)

Panda, J. (2023). Indo-Pacific Security in 2030-35. The Hague Centre for Strategic Studies.

Pant, H. V., & Parpiani, K. (2020). US Engagement in the Indo-Pacific: An Assessment of the Trump Era. Observer Research Foundation.

PMINDIA. (2023). Major Initiatives. Ανάκτηση Νοέμβριος 29, 2023, από <https://www.pmindia.gov.in/en/>

Port Economics, M. a. (2023). Main Maritime Shipping Routes. Ανάκτηση Νοέμβριος 27, 2023, από <https://porteconomicsmanagement.org/pemp/contents/part1/interoceanic-passages/main-maritime-shipping-routes/>

- Pouliasis, P. K., & Bentsos, C. (2023). Oil price uncertainty and the relation to tanker shipping. *International Journal of Finance & Economics*.
- Pratiwi, F. I., Puspitasari, I., Hikmawati, I., & Bagus, H. (2021). Global Maritime Fulcrum: Indonesia's Middle Power Strategy Between Belt and Road Initiatives (BRI) and Free-Open Indo Pacific (FOIP). *Central European Journal of International and Security Studies*, 15(3)
- Rajagopalan, R. (2020). Evasive balancing: India's unviable Indo-Pacific strategy. *International Affairs*, 96(1)
- Rajah , R., Latifah , M., & Kee C, C. (2019). ASEAN: Towards Economic Convergence. *Journal of Southeast Asian Economies*.
- Romero, J. L., & McCord, S. A. (2012). Rare earth elements: procurement, application, and reclamation (No. SAND2012-6316). Sandia National Laboratories (SNL), Albuquerque, NM, and Livermore, CA (United States).
- Saeed, M. (2017). From the Asia-Pacific to the indo-Pacific: Expanding Sino-US strategic competition. *China Quarterly of International Strategic Studies*, 3(04)
- Saeed, M. (2017). From the Asia-Pacific to the indo-Pacific: Expanding Sino-US strategic competition. *China Quarterly of International Strategic Studies*, 3(04)
- Satake, T. (2019). Japan's "Free and Open Indo-Pacific strategy" and its implication for ASEAN. *Southeast Asian Affairs*.
- Scott, D. (2018). The Indo-Pacific in US strategy: Responding to power shifts. *Rising powers quarterly*, 2(2)
- Scott, D. (2019). China's Indo-Pacific Strategy. *The Journal of Territorial and Maritime Studies*, 6(2)
- Shoebridge, Michael. 2021. What is AUKUS and what is it not. Australian Strategic Policy Institute.
- Sibal, Kanwal. 2015. *The QUAD Plus*. New Delhi: Wisdom Tree.
- Stubbs, R. (2002). ASEAN plus three: emerging East Asian regionalism? *Asian Survey*, 42(3), 440-455.
- Tellis, A. J. (2020). Waylaid by Contradictions: Evaluating Trump's Indo-Pacific Strategy. *The Washington Quarterly*, 43(4)

- Tertia, J., & Perwita, A. A. B. (2018). Maritime Security in Indo-Pacific: Issues, Challenges, and Prospects. *Jurnal Ilmiah Hubungan Internasional*, 14(1)
- Tripathi, L., Mishra, A. K., Dubey, A. K., Tripathi, C. B., & Baredar, P. (2016). Renewable energy: An overview on its contribution in current energy scenario of India. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*.
- Thu, Huong Le. 209. Quad 2.0: New perspectives for the revived concept: Views from The Strategist. Australian Strategic Policy Institute.
- Umar, A. R. M., & Nuraini Santoso, Y. (2023). AUKUS and Southeast Asia's Ontological Security Dilemma. *International Journal*, 78(3)
- Van de Graaf, T., & Lesage, D. (2009). The International Energy Agency after 35 years: Reform needs and institutional adaptability. *The Review of International Organizations*, 4
- Vormedal, I., Gulbrandsen, L. H., & Skjærseth, J. B. (2020). Big oil and climate regulation: business as usual or a changing business? *Global Environmental Politics*, 20(4)
- Wall, F. (2014). Rare earth elements. *Critical metals handbook*
- Wei, L. (2020). Developmental peace in east Asia and its implications for the Indo-Pacific. *International Affairs*, 96(1)
- Wells, E., Trump, B. D., Finkel, A. M., & Linkov, I. (2020). A solution-focused comparative risk assessment of conventional and emerging synthetic biology technologies for fuel ethanol. *Synthetic Biology 2020: Frontiers in Risk Analysis and Governance*
- Yamaguchi, A., Honda, T., Tanaka, M., Tanaka, K., & Takahashi, Y. (2018). Discovery of ion-adsorption type deposits of rare earth elements (REE) in Southwest Japan with speciation of REE by extended X-ray absorption fine structure spectroscopy. *Geochemical Journal*, 52(5)
- Zaman, R. U., & Yasmin, L. (2022). The shape of the international order: the case study of AUKUS. *Stosunki Międzynarodowe–International Relations*, 2, 6

Rajah, R. (2023, Ιούνιος). Perry World House. Ανάκτηση Νοέμβριος 29, 2023, από <https://global.upenn.edu/perryworldhouse/news/pursuing-indo-pacific-growth-and-development-amid-superpower-rivalry>

Studies, S. C. (2018). Regional Trends in the IndoPacific: Towards Connectivity or Competition? The George Washington University.

Γεωργελέ, Σ. Α. (2022). Η διένεξη Ινδίας-Πακιστάν για την περιοχή του Κασμίρ και η πολιτική της Ινδίας

Γεωργίου, Α. (2019). Ο ρόλος του ΟΠΕΚ στη διαμόρφωση τιμών και συσχετισμών στην αγορά ενέργειας

Θεολόγης, Ν. Α., & Μπουλίμπασης, Δ. Χ. (2020). Σπάνιες γαίες στην αγκόσμια οικονομία= Rare aerth elements in global economy.

Καπνάκης, Ι. (2021). Ο ρόλος του ΟΠΕΚ στην παγκόσμια οικονομία μετά την εκδήλωση της διεθνούς οικονομικής κρίσης του 2007

Παπασωτηρίου, Χ. (2018). Η Αμερικανική Πολιτική. Από τον Φράνκλιν Ρούζβελτ στον Ντόναλντ Τράμπ. Αθήνα: Ποιότητα.